ГРО

НЕСТОР КОВАЛЬ

СИЗИЙ СВІТАНОК

ШІ

FOLIO

Нестор Коваль

Гроші. Ч 1. Сизий світанок

«Фолио»

2017

УДК 821.161.2
ББК 84(4 Укр)6

Коваль Н.

Гроші. Ч 1. Сизий світанок / Н. Коваль — «Фолио», 2017

ISBN 978-966-03-7840-7

Хазяїн і його поплічники, яких називають «сім'єю», узурпували в країні владу і намагаються поставити під свій контроль усі гроші. Одночасно триває латентна здача національних інтересів, розвал армії та спецслужб. Молода журналістка, яка замолоду захоплювалася вуличною політикою, давно веде свою боротьбу проти парканів і маєтків можновладців. Аж раптом вона знаходить докази, що «сім'я» намагається вкрасти у країни два мільярди доларів. Дівчина хоче повернути ці гроші, але поки при владі Хазяїн, це неможливо. Однак навіть його влада не безмежна…

УДК 821.161.2
ББК 84(4 Укр)6

ISBN 978-966-03-7840-7

© Коваль Н., 2017
© Фолио, 2017

Содержание

1 6
2 14
3 19
4 23
5 28
6 33
7 36
Конец ознакомительного фрагмента. 38

Нестор Коваль
Гроші
Частина 1
Сизий світанок

Сміливі завжди мають щастя.
Іван Багряний, «Тигролови»

1

У сутінках поміж густих сосен невідступно мерехтіло світло фар. Шум двигунів джипів охорони, здавалося, чувся звідусіль, хоча машин – Саша зрозуміла це одразу – її переслідувало лише дві. Десь там, угорі, в кронах дерев, відлунювали голоси людей і тремтів її страх: «Для повноти картини не вистачає тільки гавкоту собак!» Вона не мала конкретного плану втечі, просто бігла навмання вперед крізь темряву, точніше назад, до умовного виходу, до кордону Заповідника, напевне, вже більше десятка кілометрів. Позаду, на відстані витягнутої руки, важко хекали двоє єгерів, чоловіків років по сорок, людей із сумними очима, що мріють зараз лише про кінець цієї гонитви невідомо за ким, невідомо для кого і про повернення до своїх справ. Проте єгері не відставали ні на крок, добре орієнтувалися на місцевості і навіть встигали перекинутися кількома словами між собою про переваги своєчасного і якісного харчування кабанів і оленів.

Сил у Саші залишалося зовсім небагато. Дівчина чула, що єгері час від часу повідомляють переслідувачам, в якому приблизно вони зараз знаходяться квадраті і куди треба рухатися, але охоронці, очевидно, не так добре орієнтувалися в лісі, як її супровідники. Два джипи безтолково моталися по дорогах, що нарізали квадратами і прямокутниками великі угіддя для полювання, світили фарами в гущавину, але щоразу проїзжали повз. Серце Саші важко калатало, коли машини наближалися, і радісно співало, коли охорона пролітала далі. За великим рахунком, єгері, що пленталися за спиною, легко могли її затримати, але, судячи з усього, обидва не горіли бажанням вступати у фізичний контакт і брати на себе відповідальність. Зрештою, вона ж не олень і не кабан, а просто людина, більш того – тендітна дівчина, а просто люди і, тим більше, тендітні дівчата не входять в компетенцію єгерів, якщо, звісно, вони не прийшли в Заповідник із рушницями вполювати собі дичини.

«Цікаво, ми вже покинули межі Заповідника чи ні?» – прикидала подумки Саша. Запитувати в єгерів вона не наважилася, за ці кілька годин між ними встановився своєрідний паритет: вони її не чіпають, вона з ними не говорить. Саша добре пам'ятала ту умовну мапу Заповідника, що мала: угіддя з трьох боків оточені водними перепонами – двома річками і водосховищем, один бік перекопаний штучними рвами, але все ж таки значно пристосованіший для втечі – але в який саме бік наразі вони рухаються, навряд чи могла сказати.

Дівчина просто бігла, щоб врятуватися, – от і все. Здаватися Саша не любила за будь-яких обставин, як то кажуть, не її стиль.

Під ногами щось захлюпало. За кілька метрів вода вже стала діставати до колін, кросівки почали провалюватися в мул. «Там болото! – зі знанням справи попередив єгер, перервавши мовчанку. – Не ходи туди! Не витягнемо навіть удвох!» Очевидно, йому не дуже посміхалося лазити посеред ночі по болоту і витягувати з вонючої жижі якесь незрозуміле створіння на двох ногах. Проте Саша не зважила на попередження, що також, без сумніву, можна віднести до її стилю. Принаймні, зараз іншого виходу вона і не мала – вдалечині серед сосен знову замерехтіли фари переслідувачів, і дівчина рішуче посунула вперед: хлюп, хлюп, хлюп-хлюп – в кросівки миттєво набралися вода і бруд, ногам стало холодно і неприємно. За хвилину очі почали вирізняти в темній болотяній воді невеличкі сірі плями, об одну Саша випадково зачепилася ногою. Легко буцнула, натиснула носком – так і є, відносно тверда земля, купина. «Раз – купинка, два – купинка…» Переміщатися одразу стало значно легше, купини виявилися досить надійними, але і сил залишалося не так багато, радувало хіба те, що джипи сюди, в болото, точно не проїдуть. Раптом попереду в місячному сяйві виблиснула стальна смуга води. «Ріка! – радісно подумала Саша. – Це – ріка, а значить, тут кордон Заповідника! За рікою охоронці втратять свою беззаперечну владу. Ну, що вони скажуть, на якій підставі мене там затримали?! Швидше, швидше туди!»

Сил неначе одразу додалося, і вона стрімголов помчала вперед. По очерету бігти важко і неприємно, на щастя, там росла лише невелика смужка. Коли Саша вискочила до води і радісно озирнулася, то не повірила в свою вдачу: «Невже пощастило? Невже вислизнула прямо з рук?!» – Навіть єгері кудись подівалися, можливо, вирішили, що достатньо набігалися, і пішли собі до своїх кабанів та оленів. Але зраділа вона зарано: світло фар осліпило очі – два джипи мчали прямо до неї. Іншого вибору Саша не мала й увійшла в річку. Хвилею накотив неприємний запах болота, але для кінця серпня вода виявилася ще досить теплою. Саша зробила кілька кроків по піщаному дну, а потім, відштовхнувшись, легко попливла. Інший берег вона бачила дуже добре, пливла, орієнтуючись на дерево, що самотньо там стирчало. За хвилину Саша вже вилазила на пісок, і важко дихаючи, обтрушувала коротку джинсову спідницю. На березі метушилися люди, на неї світили фарами джипів, відчайдушно брутально лаялися.

– Ну, що спіймали облазня?! – віддихавшись, голосно закричала у відповідь вона. – Спіймали?

Саша стояла, притулившись спиною до дерева, слухала, як бринить над водою її захриплий від бігу і прохолодної води голос, і неймовірна радість накочувалася на серце.

Раптом серед всього цього галасу вона почула характерні сплески води. Придивившись, побачила, що два її супутники-єгері йдуть прямо до неї. «Які вперті, однак, ці люди, – подумала Саша. – Наче ті кабани, за якими вони доглядають і яких регулярно відправляють на забій під рушницю Хазяїна і його подільників… Не варто, напевне, далі гратися з долею, час покинути це місце. До наступного разу, звісно!» – Вона розвернулася і… раптом із жахом зрозуміла, що знаходиться на острові.

На маленькому острівці, що незрозуміло яким чином застряг прямо посеред цієї невеличкої річки разом із самотнім деревом, наче якийсь гігантський малюк зробив тут пасочку й увіткнув, тішачи маму, в неї гілочку. Саша озирнулася, бо тепер не можна втрачати часу – до протилежного берега відстань не критична, треба тікати… Але і на іншому березі вже виблиснули фари, почувся звук двигуна, суворі голоси людей – і тепер Саша стояла прямо в перехресті потужного світла автомобільних фар із обох берегів, в оточенні охорони Заповідника і «беркутів». Її янголи-провідники єгері якраз допливли до острівця, але місця там вистачало лише на одну людину, тому обидва трохи відступили назад, та так і стали, по груди у воді, піднявши руки разом із раціями догори, наче голосували за якесь важливе рішення на зборах.

Саші чомусь захотілося, щоб єгері зараз поговорили поміж собою про щось незначне, домашнє, комфортне, можливо, обговорили футбол або якесь телешоу про співаків-танцюристів, і ця розмова б розвіяла, наче дим, всю небезпеку навколо, бо її оточили з усіх боків, і як вибратися, вона не уявляла. Але єгері стояли мовчки, втомлено тримали кожен одну руку з рацією догори, а другою потроху підгрібали, намагаючись втриматися на одному місці під рухом невеличкої течії. Саша подумала, що, не виключено, присутність цих двох чоловіків рятує її зараз від значно більших неприємностей, ніж вона могла б собі уявити. Все ж таки вони – сторонні свідки, сторонні і зайві. Можливо, єгері думали про те саме, тож важко було б собі і уявити більш дивних переслідувачів і водночас охоронців.

«Так чи не так, думали чи не думали єгеря або хто інший, а тепер моїй пригоді точно прийшов кінець, – розмірковувала Саша. – Як би продати себе дорожче? Не попастися задарма?» За кілька хвилин її, без сумніву, затримають і… Важко уявити, що на неї очікує попереду, після затримання. Очевидно, що мало приємного: убити – не уб'ють, побити – не поб'ють… Швидше за все, щоб гарно провчити, затримають на сімдесят дві години, так би мовити, до з'ясування особистості, бо паспорту чи яких інших документів вона з собою таки дійсно не мала. Отже, прикро, безглуздо так глупо попадатися! А як же все чудово починалося сьогодні вдень! Ну як чудово?

Саша дико, як це вона вміє робити, посварилася зі своїм приятелем, ні, не приятелем – коханцем! ні, не коханцем – другом! Так, другом, але хіба у друзів бувають спільні діти? Звісно,

що бувають – коли друзі різної статі і кохають один одного. Значить, вона дико посварилася зі своїм найкращим другом і чоловіком, з яким перебуває в цивільному шлюбі, таке визначення найбільше відповідає дійсності, хоч би як вона не злилася і досі на Івана. Тема спору не мала зараз значення, значення мало те, що вона нікому не повідомила про свої наміри. Просто вдягнулася прогулянково-дачно – майка, коротка джинсова спідниця, кросівки – взяла пляшку мінеральної води, сіла в машину і поїхала шукати пригод на свою дупу. І, треба визнати, знайшла їх по повній програмі.

Вона вирішила відшукати мисливський маєток Хазяїна, що ховався десь всередені Заповідника за річками, болотами, деревами, рвами з водою, охороною, оленями та кабанами. Обійти його володіння. Побачити, де той, кого вона ненавидить всією душею, проливає кров, убиваючи звірів, так би мовити, полює – втілює в реальність свої мрії мисливця за людьми, володаря людських доль. Іншими словами, Саша хотіла зазирнути в темну душу Хазяїна і знайти його слабке місце, знайти те яйце, де захована його «голка життя», щоб потім нанести туди смертельного удару. Рішення проникнути в Заповідник вона приймала не спонтанно: вивчала мапу, хоча місцевість знала непогано: тут, зовсім неподалік, вже п'ятдесят років стоїть у селі хата, де спочатку жила її бабуся, а потім і батьки. Все, що пов'язано з цим Заповідником, Саша знала дуже давно і добре. Колись тут була дача Першого секретаря комуністичної партії країни Володимира Щербицького – той любив відпочивати в тиші серед лісу. За радянських часів, звісно, господарство і будівлі підтримувалися в належному стані, але потім, за часів нової незалежності, все потихеньку занепало. Хазяїн, як тільки дорвався до влади й отримав можливість грабувати, взявся за розбудову дуже круто – відрізав собі 30 гектарів мисливських угідь, яким надали статус Заповідника: там, де був єдиний проїзд на півострів, викопали величезний рів, який танком не проїдеш, одне слово, він відмежувався від світу і людей, як зміг.

Єдиною проблемою повної ізоляції стало село, де жило приблизно сімдесят чоловік. Челядь Хазяїна ніяк не могла на той час їх виселити: спочатку пропонувала гроші за переїзд – селяни не погодилися, потім почала розповсюджувати різні чутки про наміри оголосити село зоною екологічного лиха, і багато хто з мешканців уже встиг пошкодувати, що відмовився від грошей. Однак тут різко сталися чергові позачергові вибори. Хазяїн втратив владу – і людям хоча б трохи пощастило: для них побудували (за державний кошт, звісно) окрему дорогу. Так що тепер сімдесят селян добиралися до свого села такою високоякісною трасою, якою не їздив на той момент жоден громадянин країни – і все лише тому, що Хазяїн ні з ким не хотів перетинатися на цьому клаптику землі. Нічого не вдієш таке він мав бачення особистого щастя – відгородитися від усіх.

Випадково дізнавшись про такий перебіг подій у Заповіднику, Саша якось одразу зрозуміла, що країна тепер має справу не з просто черговим президентом-клептоманом, якого при нагоді або переоберуть або повалять, а з людиною, що ніколи, що б не сталося, не збирається покидати найвище крісло країни. Єдине, що її дивувало як це не зрозуміли інші? Громадські діячі? Журналісти? Опозиція? Закордонні партнери? Невже не ясно, що потрібно робити щось кардинальне, несподіване? Ризикувати, інакше чим далі, тим гірше йтимуть справи? Що країні насправді прийде кінець? Що вона зникне з політичної мапи світу як самостійна одиниця, втратить там свій колір? Майже всі люди, з ким вона говорила на цю тему, просто посміхалися і бачили у прагненні Хазяїна ізолювати себе звичайні примхи нувориша, більше нічого. Люди копирсалися у власних справах і сподівалися, що Хазяїн, як і решта попередніх правителів, зміниться, а за поганими часами самі по собі, без зайвих зусиль з їхнього боку, неодмінно настануть гарні.

Але Саша так не вважала – за намаганнями Хазяїна відгородитися вона бачила лише бажання сховатися за паркан, боягузтво людини, що колись обмочилася від влучання в нього курячого яйця, а тепер боїться за власне життя понад усе на світі. Чому він так боявся? Чого? Гніву людей, покарання за минулі й майбутні злочини – ось чого! Проте, до Саші мало хто

дослухався: країна жила своїм життям – політична еліта, незалежно від партій, грабувала і насолоджувалася награбованим, інші, переживши дивовижний економічний зліт 2005–2008 років і кризу 2008-го, більш-менш зводили кінці з кінцями – все йшло своїм чином. Але насправді «час Х» наближався, і Саша вирішила діяти на свій страх і ризик, самостійно, просто робити щось, щоб потім не було соромно перед собою.

За короткий час дорогу в Заповідник перекрили шлагбаумом, ліс навколо загородили величезною сіткою, всередині поставили чисельні єгерські вежі й запустили кабанів та оленів. Віднині жоден із людей, за винятком обслуги, не мав можливості сюди потрапити. Заповідник став чи не першим шматком загарбаної особисто для себе землі, де Хазяїн встановив свої правила і закони, де він – і тільки він – вирішував, якому кабану жити, а якому – помирати. З часом, як розуміла Саша, такий порядок Хазяїн волів би накинути на всю країну, а роль таких собі заповідних кабанів призначалася для громадян. Він любив навідуватися в Заповідник на полювання: тут було його царство, його святиня. Тут він наказував, приймав рішення, натискав курок і власноруч знімав шкури з дичини, яку єгері так майстерно заганяли йому на мушку. Звісно, за таких розкладів без здобичі Хазяїн ніколи не залишався – єгері своє діло знали. Кабани й олені, вочевидь, також.

Тож вдень, наближаючись до Заповідника, Саша поставила машину подалі, за ґрунтовою дорогою, щоб не привертати зайвої уваги. В якому боці від її рятувального острівця машина зараз, вона уявлення не мала. Коли Саша манівцями зайшла на територію Заповідника і вийшла на лісну дорогу, годинник на мобільному показував близько вісімнадцятої. Незважаючи на сварку з другом-чоловіком Іваном, настрій Саша мала пречудовий, піші прогулянки завжди впливали на неї позитивно, піднімали бойовий дух і наповнювали енергією. Вона намагалася триматися узбіччя і в будь-який момент була готовою сховатися в кущах. У принципі, люди її не лякали: скаже, що, мовляв, заблукала, рятуйте бідну дівчинку і все таке інше, що кажуть серед лісу. До того ж, міні-спідничка, легка майка, відсутність фотокамери мали б посилити цю конспиративну версію. Так чи інакше, Саша йшла легко, потихеньку наспівувала якісь мелодії, минаючи дивні дерев'яні ящики, що стояли поміж єгерськими вежами, під ногами в неї хрустіла кукурудза, а в серці калатав дуже дивний мікст – відчуття мисливця і жертви водночас.

«Чому тут так багато розсипано кукурудзи? – промайнула думка. – Везли вантажівкою і випадково розсипали?» Але відповідь придумати не встигла, точніше, відповідь сама стрімголов уже неслася по дорозі назустріч. За триста метрів Саша побачила щось велике і квадратне: на неї біг кабан, він стрімко наближався, погрозливо рохкав – очевидно, йому було байдуже до її статусу, коротенької джинсової спідниці і конспиративних версій. Він просто біг, щометра прискорюючись, і ця зустріч нічого гарного Саші не обіцяла. Вона мала кілька моделей поведінки щодо несподіваних зустрічей із людьми, а от щодо кабанів не мала жодної. Тому Саша голосно закричала, схопила в руки невелику палку, що валялася під кущем, і почала нею розмахувати. Проте кабан залишився абсолютно індиферентним до цих намагань налагодити діалог. Відстань скоротилася метрів до п'ятдесяти, і дівчина з жахом побачила, що за цим кабаном біжить ціла зграя кабанів, очевидно, і самки, бо позаду трусили малі смугасті поросятка, але жодних сентиментальних емоцій їхній вигляд у Саші не викликав. Раптом вожак, не добігши до неї метрів двадцять, різко звернув у кущі. Можливо, він розгледів дівчину зблизька, тобто зрозумів, що перед ним на дорозі людина з палкою, бо насправді у диких кабанів не дуже гарний зір. Саша наче розмагнітилася, відірвалася від асфальту і, не відчуваючи зусиль, швидко залізла на міцну березу – дитячі навички стали в пригоді.

Свині, не збавляючи ходу, заполонили майже всю дорогу, зупиняючись біля тих самих дерев'яних ящиків, які виявилися годівницями. Тварини просто поспішали жерти, ось чому була кукурудза під ногами! Саша тихенько видихнула повітря – їй потрібно було лише пере-

чекати час, поки тваринки наїдяться, – і тоді шлях буде звільнено. Але на очікування, як не прикро, часу вона не мала. Саша огледілась у пошуках альтернативних варіантів відступу і побачила, як одна величезна і зла самиця налаштувалася таранити її берізку. Отут стало неймовірно страшно, перед очима майнула жахлива картина – кілька ударів по стовбуру молодого дерева, падіння в траву, і кабани натовпом накидаються на бідолашну дівчинку! Свиня стрімко наближалася. Як то часто буває в житті людей і тварин, самиця мала значно більш чітке уявлення про власні наміри і переконання, ніж самець, що спочатку погрожував Саші, а потім ганебно втік у кущі жерти кукурудзу. Ні, самиця точно знала, чого прагне, і не мала намірів відступати заради їжі! Однак поросячий бог у той вечір все ж таки був на стороні людини – за кілька метрів до дерева самиця різко загальмувала і, як здалося Саші, полегшено хрокнула і розсміялася: з-під куща під берізкою, весело помахуючи хвостиком, вискочило мале смугасте поросятко. Очевидно, самиця прагнула його звільнити з удаваного полону, а Саша стояла, точніше висіла у неї на дорозі.

Через кілька хвилин хмара кабанів проторохтіла мимо і закотилася за дерева. Саша злізла з берези, огледіла подряпини на руках і ногах. У лісі за цей короткий проміжок часу різко потемніло, вечір насувався серед дерев стрімко, тож весь її план накривався бляшаним тазиком. Ну, то ладно, можна прийти й іншим разом, не біда. Але що робити зараз? Як вийти звідси, бо сунути назад через зграю диких кабанів вона просто не мала сміливості. Сама орієнтовно згадала мапу Заповідника і вирішила рухатись начебто по дузі, в бік болота, до дамби… Їй здавалося, що це гарний план: вона вже відчувала смак домашнього вечірнього чаю з ромашкою і медом. Кілька разів вона спробувала набрати Івана, але зв'язок був нікудишній на екрані мобільного ледь миготів один штрих. Не встигла вона пройти і кілометра, як побачила машину, що їхала назустріч. Автомобіль спочатку притормозив, але, зауваживши, що дівчина не зупиняється, проїхав далі, а потім розвернувся і на першій швидкості наздогнав Сашу. Пасажирське вікно спустилося і показалася проста чоловіча пика в камуфляжному картузі.

– Доброго вечора! – привіталася дівчина, не пригальмовуючи кроку, з чоловіком. – Ви тутешні? – У салоні вона побачила ще двох.

– Ага, – посміхнувся водій, – місцевіше не буває. Єгері ми, кабанчиками опікуємося.

– А, бачила я ваших кабанчиків. Я на них не зазіхала, чесно!

– Та ми знаємо!

– Я тут заблукала… Ви мене випадково знайшли?

Єгері розсміялися:

– Та як сказати… Охорона має в комп'ютері «хмару номерів» тих, хто тут працює. Як тільки з'являється хтось чужий з мобільним телефоном, електронна система реагує і вказує на місце перебування.

– Нічого собі! Та тут у вас прямо двадцять перше століття! – розсміялася Саша. – Як я вас рада бачити, аби ви знали! Бо кабанчики ваші не дуже привітні!

– Ми знаємо! – відповів водій. – Але без кабанів і нас ви тут би не застали!

На цьому посмішки закінчилися і обличчя єгерів скам'яніли – по дорозі до них швидко мчав квадроцикл.

– Добрий вечір! – Саша розцвіла у посмішці і навіть трохи крутнула спідницею. – Я…

– Її номер – у «чорному списку»! – гаркнув без попередження охоронець. – Вежа! Вежа! – заговорив у рацію. – Викликаю на допомогу «пташку»!

Саша подумки здригнулася. Вона знала, хто ховається за таким милим словом «пташка», зовсім не милі люди: «Беркут»! Значить, справа серйозна. Але чому вона в «чорному списку»? Чим це може обернутися для неї? Навряд чимось гарним. Хіба її не можуть затримати оці троє сильних чоловіків? Вони і так її уже затримали, контролюють – точніше, вважають, що контролюють – кожен її рух.

І Саша побігла. Не промовивши жодного слова – легко, наче граючись, а потім усе швидше, подалі від дороги, в кущі, в гущавину дерев, щоб не наздогнали машиною або квадроциклом. Єгері заклякли з розкритими ротами. Насправді вони й думки не мали за кимось, окрім кабанів, тут ганятися, тому вискочивши з машини, стояли і роздивлялися, як серед дерев у сутінках виблискують білі стегна з-під міні-спідниці. Нічого собі видовище, може захопити будь-кого, особливо, коли довкола із жіночої статі довгий час – максимум свині… Охоронець з квадроцикла злазити не захотів, лише закричав єгерям:

– Остолопи! Чого стоїте? Ану бігом за нею!

Єгері й побігли. Хекаючи, досить швидко вони наздогнали Сашу і подріботіли поруч. Так втрьох до болота, а потім і до річки вони майже мовчки і дісталися за якихось пару-трійку годин. Якщо рахувати всю подорож по Заповіднику, разом із кабанами і погонею, то за день Саша набігала годин п'ять-шість, не менше.

І от тепер, майже повністю знесилена, вона стояла на маленькому острівці посеред неширокої річки, трималася за невідоме дерево, відчувала його шорстку кору, запах його листя, вдихала запах болотяної води і ночі, а з двох берегів на неї дивилися люди, які явно не бажали їй нічого доброго. Саша думала, що ж їй зробити такого, щоб не здатися просто так, і тому закричала, що мала сил, бо нічого кращого не приходило в голову:

– Я здаватися не буду! Краще втоплюся! Купа людей знає, що я тут!

На обох берегах замовкли, вимкнули дальнє світло. Судячи з усього, десь тут, неподалік, вирішувалася зараз її доля. Хтось впливовий, дуже могутній, сидів і думав, що вчинити з цим нахабним дівчиськом, яке посміло влізти у святе святих Хазяїна. За великим рахунком, варіантів той могутній мав небагато: затримати, втопити або відпустити.

– А ви знаєте, чому я тут? – продовжила кричати Саша.

– Тому що дурепа! – обізвався хтось із охоронців, і на обох берегах голосно розсміялися, наче скинувши з себе важку ношу.

– Не вгадали. Хто-небудь бачив із вас колись КамАЗ? – запитала, не образившись, Саша. Зрештою, вона дійсно зараз виглядала далеко не найрозумнішою людиною на світі, якщо потрапила в таку ситуацію.

Ніхто запитання не зрозумів, сприйнявши за невдалий жарт:

– Стули пельку, коза! – відповіли зло.

– Так от, уявіть собі три КамАЗи. Уявили? – не вгамовувалася Саша. – А хто-небудь бачив стодоларову купюру?

На обох берегах засміялися, але менш впевнено. Гроші – така річ, що має велику повагу у даному середовищі.

– Тепер уявіть собі три КамАЗи, до країв навантажені стодоларовими купюрами. Га?!

Переслідувачі мовчали. Вони або чекали команди на подальші дії, або просто сиділи і втикали кожен у своє, хоча, можливо, хтось дівчину і слухав, але не розуміючи, до чого вона веде.

– Знаєте, скільки грошей це буде? Два мільярди доларів!!! Ви бачили хоча б раз у своєму житті два мільярди доларів?!

Саша не могла розгледіти виразів облич людей на обох берегах, але дуже ясно вона раптом уявила, як ці міцні охоронці, камуфляжисті «беркута5» одночасно замотали головами, наче зомбі: ні, не бачили, ми ніколи не бачили два мільярди стодоларовими купюрами в трьох КамАЗах.

– Так от: саме стільки вкрали нещодавно у країни – два мільярди доларів! – Саша навмисне повторювала суму грошей так часто, дуже добре відчуваючи, наскільки магнетично впливає на свідомість людей, що її оточили в цій напівфантасмагоричній атмосфері темного теплого серпневого вечора, постійна згадка про два мільйярди.

– І що нам з цього? – запитав хтось примирливо. – Ти хабар нам пропонуєш? – Дивно, але ніхто не розсміявся.

– У тому то й справа, що нічого. Я – юрист, і розкопала цю оборудку, дістала її з-під ковдри Хазяїна! І тепер я тут, щоб привернути увагу до цього злочину. І до всіх інших, бо це тільки один випадок! Один! А скільки їх взагалі?! Тому я тут, ясно?! А не для того, щоб побігати по лісу, і щоб ви за мною поганялися! І здаватися я не збираюся: тільки хто зайде у воду – втоплюся! Так і знайте! Про мене відомо журналістам, вони знають, що я тут, і коли зі мною щось станеться, то!..

На обох берегах заходили, загомоніли пошепки – очевидно, до кожного з переслідувачів прийшов наказ, що робити далі, і зав'язалася суперечка. Саша почула вигуки:

– Я наймався територію охороняти, а не за дівчатами по болотах пірнати!..

– Кому потрібно, той хай лізе в воду!..

– Я за таке відповідати не хочу!..

– Потім по судах і телевізору затаскають!..

За хвилину вона почула, як закриваються дверцята машин, заводяться двигуни. Охоронці просто взяли і поїхали. Зовсім! Якщо це, звісно, не якась пастка, щоб виманити її на берег. Саша сіла під дерево.

– Гей! – раптом почула вона оклик і сплеск води. – Гей! Як тебе там?

Саша підняла голову – обидва єгері продовжували стояти у воді. Весь цей час вони мовчки слухали і чекали, чим все закінчиться.

– Саша. А ви чого тут? Чого не йдете? – запитала втомлено.

– Ти ж сама не вийдеш. Ходімо на дорогу, виведемо.

– Е, ні, хлопці! Думаєте так надурити мене? Не вийде. Давайте йдіть на берег, я – за вами.

Замість дороги Саша знову обрала шлях по болотяних купинках. За кілька кілометрів сили остаточно покинули тіло, і вона нарешті зрозуміла, що тепер її, окрім цих двох втомлених чоловіків, які не кидають дівчину у лісі посеред ночі просто через свою відповідальність, ніхто вже не переслідує. Однак Саша з наполегливою впертістю ще довго ігнорувала поради єгерів, аж доки не наткнулася на чіткі відбитки лап на землі рисі – тварини небезпечної і, не виключено, саме в цей час ночі дуже голодної. Тож вирішила таки послухатися єгерів, які запросили на базі координати її машини. («Оце так заховала!» – подумала з відчаєм Саша і зробила висновки, що наступного разу треба ставити автомобіль значно далі від Заповідника і ховати краще.) За годину вона вже дякувала чоловікам за турботу і заводила двигун.

– Ну, я поїхала? – запитала, ще й досі не вірячи, що біля машини її ніхто не очікував у засідці.

– Добре. Їдь. І, бажано, більше не повертайся сюди. Ніколи!

«Ну, це навряд! – подумала Саша. – Не на ту ви, хлопці, нарвалися». Проїхала кілька кілометрів, зупинилася. Дістала мобільний, набрала друга-чоловіка:

– Алло, Ваню. Привіт.

– Привіт. Ти де?

– Ну, вже точно не на морі. Я тут наколобродила трохи, хі-хі…

– Повертайся. Розкажеш.

Друг-чоловік особливо не переймався за неї в таких ситуаціях, вірив у її щасливу зірку, вірив так само пристрасно, як і кохав. За те Саша його не тільки любила не менш пристрасно, а й цінувала – непомірна турбота її обтяжувала завжди значно більше, ніж клопоти чи обов'язки. Можливо, це і є одна з передумов особистої свободи – ніхто не мусить про тебе надміру турбуватися. А якщо ти вільний від чужої турботи, значить, вільний і від обов'язку за ті турботи платити взаємністю.

Знайома дорога додому, не зважаючи на велику втому, давалася легко. Трохи видихнувши адреналін небезпеки, Саша відчула, як серце гризе незадоволення. Прислухалася до

себе, намагаючись зрозуміти, що насправді не так. Не змогла провести якісну розвідку, дізнатися, як можна нашкодити Хазяїну в Заповіднику? Так, але це можна виправити. Що ж тоді? «Чорні списки»? Так, треба дізнатися, що там до чого, але щось інше її засмучувало, інше… «Краще б мене затримали! – нарешті зрозуміла вона. – Кудись закрили! Стався б скандал, і люди, можливо б, інакше подивилися на реалії?…» Але вона їхала додому.

2

Там, усередині чорного масивного корпусу, працювала найсучасніша електронна апаратура зв'язку і захисту від втручань, відстеження абонентів і багато чого іншого, чим він ніколи не користувався. Для нього головним було те, що телефон дзвонив класичним дзвоником із фільмів про Другу світову війну, як дзвонив телефон у кабінеті Сталіна, а на корпусі знаходилися великі кнопки, напроти яких стояли прізвища. Натискаєш відповідну кнопку – апарат бездоганно тебе з'єднує з абонентом, і ти спокійно говориш. Маючи глибокий і не завжди позитивний досвід, він страшенно боявся прослухування, нікому не довіряв, тому питання безпеки стали для нього найважливішими. Позавчора вони кинули в нього куряче яйце, вчора на нього упав вінок, а завтра захочуть кинути гранату або впаде бетонна стіна, – ніхто не застрахований від безглуздя людей і нещасних випадків, а життя, воно одне, і чим довше живеш, тим більше починаєш цінувати кожен день. Тому, коли зайшла мова про телефонний апарат, він мав чітку уяву про те, яким той має бути: міцний важкий корпус 1930-х років, щоб не потрібно було притримувати рукою, коли натискаєш на кнопки, простий і надійний у користуванні, максимально захищений від втручань при розмові.

Напроти перших двох кнопок стояли прізвища «Шевцов» і «Гусляков». Віктор Шевцов вів всі юридичні питання Хазяїна, тримав руку на пульсі в судах і прокуратурах, закривав угоди, словом, більш довіреної особи, не рахуючи сина, у власних справах Хазяїн не мав. За винятком, звісно, Миколи Гуслякова – людини, яка відповідала за його безпеку на всіх рівнях. Обидва – Шевцов і Гусляков – сиділи зараз напроти на стільцях і розповідали вельми цікаві речі. Два мільярди доларів – навіть для Хазяїна це була величезна сума грошей. Грошей, які хтось хотів поцупити з бюджету країни, тобто, вважай, з його, Хазяїна, бюджету, інакше він ніколи про держбюджет і не думав. Інакше навіщо тоді було ставати президентом країни, якщо ти не можеш брати звідти, скільки тобі потрібно?!

– Так, значить, два мільярди доларів? – ще раз перепитав він.

– Саме так, – відповів Шевцов. – Ось рішення судів. Обидва прийняті в червні цього року, обидва – на користь приватної фірми «Газукрпром». Щоправда, приватною вона стала не так давно…

– Що ти маєш на увазі?

– Донедавна серед засновників там значився державний «Нафтогаз»… Але, знову ж таки, рішенням суду… – Тут Шевцов голосно хмикнув: – Державне підприємство півроку тому вивели з числа засновників.

– Як таке могло статися?! – Хазяїн насправді видавався здивованим.

– Ну, наші суди… ви ж самі добре знаєте, – почав було відповідати Шевцов, але Хазяїн грубо його осік:

– Як таке могло статися, що ми про ці гроші дізнаємося останніми? І як таке може бути, що ці гроші забирає хтось інший?!

– Важко сказати, – Шевцов давно звик до спалахів гніву Хазяїна. В такі критичні моменти головне було знаходитися від того на відстані більшій, ніж довжина руки, а зараз Шевцова захищав стіл, тож він зберігав абсолютний спокій. – У цих товаришів – могутнє прикриття і непогано працює голова. Там все дуже просто придумано і, водночас, дуже нахабно. Ми не знаємо напевне, хто стоїть за цією оборудкою, можливо, що навіть і росіяни.

– Хто саме?

– «Газпром».

– «Газпром»? – Хазяїн напружився. – Ми так із ними не домовлялися!

– Думаю, що «Газпром» – тільки удаване прикриття для Кардаша. Насправді він хотів тишком поцупити гроші сам.

Хазяїн уважно подивився на Шевцова – прізвище відомого олігарха, начебто і союзника Хазяїна, а насправді окремого і дуже небезпечного гравця, в сьогоднішній розмові прозвучало вперше.

– Ми можемо це зупинити? – Хазяїн міцно постукував кулаком по зігнутій долоні, начебто бив когось, як він механічно завжди робив під час великої психологічної напруги, наприклад, коли грала улюблена футбольна команда «Шахтар».

Шевцов рефлекторно втиснувся в крісло, Гусляков, навпаки, подався вперед, наче беззастережно був готовий прийняти удар будь-якої сили прямо в обличчя.

– Звісно, – зважено відказав Шевцов. – Ми можемо наказати «Нафтогазу» – негласно, звісно, – не виконувати рішення суду, потягнути час. А там щось придумаємо. Зараз головне – не дати грошам вийти за межі країни.

Хазяїн кивнув головою погоджуючись. Насправді він щодня дивувався, як багато людей і в яких масштабах крадуть в цій країні, і, що дивно, при тому країна не розвалювалася. Пройдисвіти, серед яких було майже все його оточення, вдавалися до таких хитромудрих схем, що якби ту енергію направити в конструктивне русло розбудови країни… І при всіх своїх можливостях – ФСБ, СБУ, розвідка, податкова, інші джерела інформації – навіть він, президент, не міг контролювати і регулювати цей процес, не міг знати в повному обсязі, що відбувається. Тільки затикали дірку в одному місці, давали негідникам по руках – протікало в іншому, затикали там – відкривався наступний потік. Шахраї були неймовірно вигадливі, відчайдушні, хитрі, жадібні, і їх всіх об'єднувало одне надзвичайне сильне бажання – не працювати, але мати якомога більше від усіх життєвих благ і ні з ким не ділитися. У цих прагненнях хазяїн не бачив нічого поганого, єдине, що його не влаштовувало, – безконтрольність. Він хотів контролювати все або майже все, він мусив навести порядок у цьому хаосі розкрадання державного майна і коштів, і насправді багато вже зробив для досягнення мети – тепер розкрадати мали право тільки ті, кому він дозволив, віддячуючи йому значною долею. І тут його очікував такий підлий удар – хтось крав з-під самого носа майже два мільярди доларів! Такого нахабства він вибачити не міг, більш того, не мав права вибачати! Виходить, намагаючись поцупити ці гроші, його не боялися, на його гнів не зважали, та що там казати: цим вчинком його прямо зневажали, били привселюдно по носі! Ще б трохи – і з нього почали б глузувати, як з останнього лоха!

Хазяїн бахнув кулаком по столу:

– Візьміть цього покидька за яйця!

Шевцов задоволено кивнув головою – «цього покидька» він сильно недолюблював:

– Будемо тримати доти, поки не накажете, що робити далі.

– Тепер ти! – Хазяїн указав на Гуслякова. – Хто ця дівка? Звідки взялася?

Гусляков перетасував папери, дістав кілька фотографій.

– Ось вона. Олександра Василівна Зінчук, тридцять два роки. Освіта вища, юридична, десять років працює в юридичній конторі «Коротенко і К», на роботі характеризується позитивно, керівництво їй довіряє.

– Звідки їй відомо про цю судову справу?

Шевцов підняв руку:

– Вони давно вже обслуговують кілька контор Кардаша. Очевидно, якимось боком супроводжували і цю справу про газ. Так і дізналася. Тобто цілком випадково. Навіщось почала писати про це в соціальних мережах під чужим ім'ям…

Хазяїн спохмурнів:

– Справу багато людей бачили. Але чому саме вона підняла шум?

Гусляков розплився у посмішці:

– У неї дуже багата біографія. Є навіть карна справа, щоправда, давно вже закрита. Не повірите: «вербовка найманців»!

Хазяїн аж підскочив із крісла:

– Що?!

– Ні-ні! – заспокоїв його Гусляков. – Я перевіряв! Це «служба» просто намагалася її завербувати, щоправда – безуспішно, але дівчина політикою займається давно, тому і є в «чорному списку» у вашої охорони. На своєму рівні, звісно, така собі Че Ґевара місцевого розливу: любила по вулицях побігати, на мітингах постирчати, прапорами помахати, покричати про злочинну владу і все таке, жодну з великих акцій протесту не пропустила. Має багато друзів серед радикалів… Але вже давно живе в цивільному шлюбі, народила дитину і в політику досі не лізла.

Хазяїн скривився – радикалів-націоналістів різного ґатунку він не розумів, не любив і боявся. Вони нічого не мали за душею, наче церковні щури, і втрачати їм було нічого, крім життя, та й життя вони своє, судячи з усього, цінували не сильно. Хоча, і він це також напевне знав, багато з них, потрапивши під реальні карні впровадження, пішли на співпрацю зі Службою безпеки і вправно виконували завдання по демонізації та дискредитації опозиції та інших національних рухів, включаючи історичну складову – Бандера, УПА: вони добре знали, як полякати міщан цими жупелами. Але через такі речі він не любив їх ще більше, будь-яких зрадників-стукачів він душив би своїми руками.

– А що вона робила вночі в Заповіднику? Гриби збирала?

Гусляков знизав плечима:

– Хтозна. Прийшла команда її відпустити, хоча я особисто не відпускав би, а поговорив би по душах… Будемо, звісно, тепер приглядати за нею.

– Ви на неї щось маєте? Чим її зачепити?

Гусляков погортав папери в папці, простягнув один:

– Як не дивно, нічого такого, за що можна вхопити отак одразу. Наскільки я розумію, особа вона трохи екзальтована, навіть, деякою мірою, можна сказати, фанатична у досягненні своєї мети. Тому й вийшла під псевдонімом у публічний простір із цим повідомленням про два мільярди.

– А яка у неї мета? – Хазяїн розслабився і розвалився в кріслі. Все видавалося не так уже й кепсько, як він спочатку думав. І якщо відкинути підле намагання віджати його гроші і все перевернути на свій бік, то оборудка виходила досконала – те, що потрібно, та ще й зроблена чужими руками. А ця дівчина, чи то пак, жінка, і її візит до Заповідника – дріб'язок, якоюсь мірою, випадковість.

– На кого вона працює? – спитав він.

Шевцов і Гусляков перезирнулися.

– Так от поки виходить, що ні на кого. Сама по собі. Від одних відійшла, до других – не дійшла. Останнім часом в активній політичній діяльності не помічена, якщо не звертати увагу на те, що активно пише під псевдонімом у блогах.

– Де? – не зрозумів Хазяїн.

– Це такі невеличкі статті в інтернеті.

– Менш із тим. Дайте їй щось, якийсь матеріал, спробуйте нацькувати на Кардаша. І натякніть, щоб більше до кабанів не ходила – загризуть і з'їдять! – Хазяїн із задоволенням від відчуття вирішеної проблеми і нових – і чималих! – фінансових надходжень знову відкинувся на спинку крісла і натиснув кнопку для зв'язку з обслугою.

– Чаю! – замовив він. – І покличте мені того, як його… хто завідує страусами.

Віктор Шевцов, на відміну від свого шефа, повертався до свого офісу в значно гіршому настрої. Висококваліфікований юрист, автор проектів багатьох законів, давно вже мільйонер, одночасно – тонкий психолог і майстер інтриги, поціновувач східного живопису, він завжди звертав уваги на деталі, які іншим видавалися незначними, і часто приходив до парадоксальних висновків і прогнозів, що, як правило, збувалися. І в цій справі з двома мільярдами доларів, що

державне підприємство так легко мало віддати за газ, за який воно вже і так розрахувалося… Щось тут не те, дуже просто, якось недбало і легко, зухвало навіть, можна сказати, робилася ця оборудка наче виклик.

І ця жінка, юрист, що бігала по лісу, він добре знав засновників цієї юридичної контори і її провідних фахівців, кого попало там не тримали, так от, вона пише, що кілька місяців тому бачила своїми очима по телевізору, як хтось з директорів «Нафтогазу» демонстрував акт виконаних робіт за цей газ, відповідно, в бухгалтерії повинні зберігатися і документи про оплату. А тут… Поважний суд приймає рішення, що не налазить на голову: якщо оригінали «актів виконаних робіт» між суб'єктами підприємницької діяльності відсутні, значить, вважає поважний суд, за товар треба заплатити ще раз. Нісенітниця якась! А юристи «Нафтогазу» погоджуються з усім, навіть не роблять вигляду, що намагаються боротися за ці величезні гроші.

Щоб прийняти подібне рішення, суддя мусить бути або самогубцем, або самовпевненим хабарником, або отримати команду з самого верху. Але ж хто міг дати таку команду? Таких людей в країні – три-чотири, не більше. Не виключено, що та жінка-юрист, як її? – ага, Олександра – пов'язана з кимось із них.

Шевцов набрав свій офіс:

– Людочко, привіт. Збери мені, будь ласка, всю інформацію про Олександру Василівну Зінчук, тисяча дев'ятсот вісімдесят другого року народження, так, 4 квітня, Овен, тобто – баран, тридцять один повний рік, працює в юридичній фірмі «Коротенко і К», проживає в місті Київ… Мені потрібно знати її контакти з оточенням Хазяїна: олігархи, народні депутати, силовики. Дякую!

«Треба дізнатися про неї побільше. Вона з'явилася в цій справі невипадково…» – подумав Шевцов. Він вважав себе знавцем не стільки жіночої душі, скільки жіночого мозку і тіла, на серця йому було, за великим рахунком, наплювати. Він любив розумних цинічних жінок, які добре його розуміли, – також розумного і цинічного. Шевцов уже давно міг дозволити собі таку розкіш – мати в коханках саме таких. Йому було під п'ятдесят, і якби не товсті короткі пальці на руках і трохи завеликий живіт, він міг би вважатися красивим чоловіком. Наразі всі вади він компенсував завжди чудовим зовнішнім виглядом: Шевцов дорого і зі смаком вдягався, ходив до найкращих перукарів і косметологів, чудово міг підтримати бесіду навіть про останні витівки марсіан і досі лише на особистих якостях і досвіді міг вкласти в ліжко найкрутішу молодицю. Середнього зросту, з посмішкою ласого кота, м'який у манерах і дуже жорсткий у роботі, непоступливий і гострий на слівце – такого ловеласа ще треба було по Києву пошукати.

Машина в'їхала в місто. Шевцов уже давно перемкнувся на вирішення інших нагальних проблем – три його мобільних не змовкали, але справа, що доручив Хазяїн, і жінка, що засвітила два мільярди, не відпускала його ні на мить. Інтуїція підказувала, що за цією оборудкою стояло значно більше, ніж великі гроші. Але що? Жінка, судячи з усього, була зв'язана з тим, хто знав про цю оборудку і хотів її зупинити. Не прямої вигоди заради, а заради того, щоб продемонструвати Хазяїну всю підступність і жадібність тієї сторони і, користуючись величним праведним гнівом, прибрати конкурента з дороги. Ну що ж, може мати місце така версія, чому б і ні. Значить, таки політика?

Гусляков йшов до свого кабінету, що знаходився саме тут, у Міжріччі, зовсім в іншому настрої, ніж їхав до себе в офіс Шевцов. Начальник безпеки Хазяїна почувався вельми роздратованим. Після того, як головний охоронець заповідника розповів йому про всю епопею з переслідуванням тієї жінки, після того, як вона привселюдно дозволила собі зневажливо висловлюватися про Хазяїна, після всієї тієї біганини по лісах і болотах він згорав від нетерпіння отримати наказ на більш рішучі дії. Ту курву хтось підіслав спеціально – і треба перевірити,

перемацати систему охорони, дізнатися про слабкі місця, як налаштована безпека, чи здатні охоронці до рішучих дій. І що ж вона дізналася зрештою? З якою інформацією покинула заповідник? Вже зрозуміло, що охоронці погано орієнтуються на місцевості, погано скоординовані поміж собою і не готові застосовувати не те що зброю – фізичну силу…

Гусляков почувався приниженим, і тому, коли Шевцов пішов, попросив у Хазяїна дозволу на невеличку помсту: дівку потрібно було б провчити прямо там, на болоті, потримати голову хвилинку-другу під водою, щоб наковталася води, а з водою – і страху, жаху! Треба було подати сигнал: хто сунеться сюди, того покарають жорстоко!

Але Хазяїн, на подив, дозволу не дав, і Гусляков розцінив це як слабкість: «Втрачає хватку. Інша справа – його малий, справжній бультер'єр! З таким можна замахнутися й на більш серйозні справи, він би не дозволив так просто це спустити на гальмах…»

Гуслякову дійсно подобалося, як син Хазяїна, якого всі позаочі кликали Дантистом, тихо і невблаганно веде справи «сім'ї». Він бачив, як «малий» зростає на очах, мужніє, стає справжнім лідером. І колись Дантист їм, безумовно, стане. Хазяїн уже потихеньку передає йому справи, а сам шукає усамітнення на полюванні та в колі нової фаворитки. І де потім опиниться він, Гусляков? Кому буде потрібний? Тому зараз керівник безпеки кипів від злості – він мав все менше шансів проявити свій хист.

Гусляков йшов, розмахуючи довгими руками і міцними кулаками – він любив рукопашний бій у всіх проявах; ходив швидко, навіть, можна сказати, стрімко, наче змагався кожної миті, але при всіх своїх видатних фізичних даних всі знали Гуслякова як людину проникливу, хитру, зі своїм сталим комплексом понять про життя, де основний принцип звучав приблизно так: Гусляков ніколи нічого нікому не прощає. Середнього зросту, широкий в плечах, з короткою спортивною зачіскою, енергійний, завжди з напруженим обличчям – начальник безпеки посміхався тільки вдома, коли бачив своїх дітей. Тоді він піднімав краєчки губ і ворушив коротким, наче обрубаним носом і поламаними типово по-борцівськи вухами.

Він починав зі звичайної патрульно-постової рутини в Макіївці, куди після служби в армії його влаштував двоюрідний брат матері, який сам служив начальником у невеличкому районному містечку там же, на Донбасі. Гусляков зарекомендував себе швидко: фізично міцний, кмітливий, цинічний – таких там служило багато, але Микола відзначався тим, що не тільки був готовий виконати будь-яке брудне завдання, але виконати його грамотно і чітко, навіть з таким собі хистом завзятого мента. Начальство оцінило здібності молодого міліціонера – далі він продовжив кар'єру в карному розшуку, де на нього також чекав стрімкий ріст по службі, а згодом – і керівна посада. То були роки, коли на Донбасі часто вбивали, тож будь-якому менту, якщо він хотів нормально жити і мав амбіції, потрібно було знати не тільки входи, але й виходи.

З Хазяїном Гусляров вперше перетнувся, коли той ще працював директором складу, і вони сподобалися один одному: недавній зек і перспективний опер. Кар'єра Хазяїна зростала так само швидко, і його чіпка пам'ять вміла зберігати і виділяти потрібних людей, не втрачати з ними контакту. Згодом він знаходив і перевіряв їх, а тих, хто пройшов іспити, наближував. Гусляков всі ці роки перебував поруч, жодного разу не схибив, тож коли Хазяїн став президентом, він посів пост начальника служби охорони. І дуже сильно тепер дивувався забороні на активні дії.

У кабінеті Гусляков набрав номер колеги зі Служби, звичайно, земляка.

– Петрович, мої вітання. Як сам? Я в порядку, так, на посту номер один. Слухай, у тебе далеко ручка з папірцем? Ні? Запиши, будь ласка, потрібно одну дівку пробити: Зінчук Олександра Василівна, тисяча дев'ятсот вісімдесят другого року народження, 4 квітня… Ага, так точно, Овен…

3

За що Саша цінувала Івана, так це за те, що він ніколи не піддавав сумніву доцільність її дій. Навіть тоді, коли карти певний час не розкривалися, і вона діяла, здавалося, навмання, покладаючись на інтуїцію. Іван жартував, що й сам покохав її і вирішив бути з нею, поклавшись виключно на інтуїцію і відкинувши всі раціональні «за» і «проти». Просто зробив крок, наче в прірву, – і все, тож не довіряти Саші дорівнювалося би зраді власних почуттів.

– Слухай, ти не боїшся, що тебе посадять? – лише інколи запитував Іван.

– Посадять – значить, посиджу. Багряний же сидів. І інші сиділи.

– А якщо вб'ють?

– Я завжди згадую в страшні моменти про дівчат і хлопців з УПА. Як їм велося? Вони ж взагалі воювали без всякої надії на перемогу. Просто йшли в ліс – і все… – відповідала Саша.

Вони познайомилися ще в минулому житті – здається, це так давно було, коли завзято переймалися національно-патріотичним рухом. Обидва мали вельми романтичні уявлення про те, що мало відбуватися з країною, і найкоротший шлях до перемоги бачився саме через радикальні організації, силове протистояння з владою, революцію. До того ж все виглядало вельми привабливо: історія, прапори, символіка, утаємниченість, рішуче налаштована націоналістична молодь. Про те, що ця юрба щиро налаштованих молодих людей кишить агентами СБУ і ФСБ, тоді мало хто задумувався. Насправді таке стихійне середовище добре сприяло виявленню проукраїнські налаштованих осіб, постановці їх на облік спецслужб, перманентному нагляду за ними, організації «підстав» або фіксуванню реальних дрібних злочинів – і все, ось вам готовий таємний агент.

Перший раз Саша взяла участь у масових акціях протесту, ще коли навчалася в університеті. Вона сиділа в задрипаному офісі партії і координувала дії різних вуличних груп – не те щоб у неї виявився грандіозний талант до цього, просто в офісі ніхто лишатися не хотів: всі бігли на вулицю, у натовп – поштовхатися з міліцією, покричати образи на адресу президента чи уряду, словом, хлопців тягнуло на подвиги. Проте час йшов, акція протесту тривала, але ніяк не могла дістатися хоча б якої-небудь мети. Механічне махання прапорами втомлювало і дратувало, як і безглузда штовханина з ментами, але придумати щось оригінальне, цікаве, щоб це показали по телевізору і написали в інтернеті, не кажучи вже щоб підштовхнуло владу на компроміси, ніхто толком не міг: всі були зайняті поточними справами.

Користуючись нагодою і вільними хвилинами біля телефону, Саша міцно взяла комунікацію з політичною опозицією і координацію загонів у свої руки, паралельно придумуючи дрібні витівки. Спочатку хлопці не дуже зважали на її пропозиції, діяли неохоче, але одного чудового ранку вони побачили, що в медіа про них заговорили трохи іншою тональністю. Апогеєм Сашиних придумок стала провокація під адміністрацією президента: вона запропонувала кинути туди коктейль Молотова, щоб було і красиво, і медіагенічно, але без жертв і травм. За час протесту навколо неї згуртувалася невеличка група довірених осіб: талановитий піротехнік-самоучка, який міг зробити вибухівку, здається, навіть із газети, упертий радикал-анархіст і беззастережно-сміливий студент історичного факультету університету ім. Тараса Григоровича. Як потім здогадалася Саша, хтось із цієї трійці і був зрадником, можливо, навіть, працівником якогось силового відомства. Їм дозволили зробити вибухівку, пронести її крізь кордони і навіть кинути – а потім всіх пов'язали. Окрім Саші, бо в той день вона вперше вийшла з офісу на вулицю, щоб подивитися, як воно там ведеться.

А потім вибухнули події «Дев'ятого березня». Це вже згодом, аналізуючи всю свою діяльність в середовищі українських націоналістів, сумніваючись в своїй правоті або неправоті, вишукуючи, наче вошей, помилки, вона задумалась над тим, кому був вигідний саме такий перебіг подій – силовий варіант, який жодним чином не міг привести акцію протесту до пере-

моги – лише до нищівної поразки, розгрому. Що насправді тоді і сталося. Щоночі Саша чекала арешту, лежала під ковдрою, скрутившись калачиком, тремтіла, прислуховуючись, а чи не стукають у двері, чи це вітер розгойдує гілку за вікном і стукає в скло? Але за нею не приїхали. І навіть не прийшли. І навіть не викликали. Чи то вважали, що її роль незначна, чи то арештованих і завербованих ув ті березневі дні було так багато, що в якійсь студентці юридичного факультету, що сиділа на телефоні і придумувала прес-релізи, просто не було потреби. В пастку потрапили такі крупні риби, що дрібноту не встигали навіть ставити на облік та допитувати.

Для силових служб відбувалося справжнє свято. Організацію, яку вона знала, фактично розгромили. Багатьох посадили, а ті, хто залишився на свободі, почали працювати на Мордвинчука – всесильного на той час голову адміністрації президента. Через деякий час Саша зі здивуванням дізналася, що деякі її кумири тепер – заштатні стукачі, більше того, налагодили і підтримують комунікацію із російськими фашистами й іншими правими організаціями на кшталт «Союзу русских сил». Розчарування. Шок. Крах ідеалів. І десь у цій мутній воді випірнув він – Іван, донбаський підприємець, також прихильник право-радикальної ідеології. На якомусь черговому мітингу, після лише кількох днів знайомства, він підійшов, взяв її за руку і сказав: «А давай одружимося!» І вони одружилися. Це сталося так природно, начебто само собою, що Саша навіть не помітила змін у своєму житті – просто тепер разом із батьками і нею став жити цей гарний чоловік.

Іван мав під два метри росту, міцну статуру і твердий характер; чорняве волосся, карі очі, прямий ніс – не сказати, що красень, але, як то кажуть, мужчина дуже видний.

Твердий характер і прагнення до справедливості стали його, напевне, дуже вразливими рисами у період дикого капіталізму, в якому знаходилася країна, – Іванові патологічно не щастило з бізнесовими справами. Прогорав він із вражаючою закономірністю і легкістю: завжди в гарному настрої і стовідсотковими прогнозами на успіх Іван починав зовсім нову справу. Але ж у наш час не можна так беззастережно вірити людям, тим більше – діловим партнерам. І його «кидали» всі, хто хотів, і навіть ті, хто не дуже хотів, але мусив, бо причину для такого дрібного злодійства знайти можна завжди: дуже потрібні гроші, бо квартиру купив, діти в школу йдуть, дружині на шубу, мамі на ліки, кредит нічим віддавати ну і таке інше, як то кажуть…

Хоча, поклавши руку на серце, треба визнати, що переважна більшість підприємців взагалі не переймалася пошуком справжніх чи удаваних причин для виправдання, таке життя: у великій родині хлебалом не клацають. Себто, так повелося, такі вкоренилися правила – обманювати, красти, відтискати, кидати на гроші… Тож насправді вищі ешелони влади лише копіювали те, чим жив і дихав народ, хіба що масштаби були іншими.

Через кілька років після подій 2001-го Іван від участі в праворадикальному русі усунувся. Як людина практична і принципова, після затримань, ув'язнень і зрад він добре розумів, що далі починається зовсім інша гра – брудна, некрасива, яка має мало що спільного з тими ідеалами, які привели його туди.

Звісно, що далеко не всі люди з патріотичних організацій стали співпрацювати зі спецслужбами і служити Мордвинчуку. Ті, що сиділи по зонах, і ті, що лишилися на свободі і змогли відбитися від ментів, есбеушників і ефесбешників (у цьому напрямку ці служби завжди працювали разом), ще продовжували діяльність, але це вже була зовсім інша історія, яка оминула й Івана, і Сашу. Проте про бойову юність обидва згадували з ностальгією і розчаруванням, яке розчинялося в тому щасті, що вони отримали, зустрівши і палко покохавши один одного. Очевидно, саме про таких кажуть: розлучити їх може тільки смерть.

Після неприємних пригод у Заповіднику Саша повернулася додому втомлена і незадоволена собою. Прийняла душ, вибачилася перед Іваном за скандал, що вчинила зранку, і впала спати. Малий вже давно сопів у своєму ліжечку. Саша підійшла, механічно поправила прости-

радло – на вулиці, незважаючи на серпень, було задушно. Сумно посміхнулася. За хвилину вона вже спала. Перед тим як заснути, шепнула на вухо Іванові: «Мені здається, що з сьогоднішнього дня для нас починається щось радикально нове!» – «Радикально нове? – посміхнувся тихо Іван. – Знову?! О ні!»

Зранку він уважно слухав розповідь Саші і дивувався її вдачі. Якби на місці дружини перебував будь-який чоловік, напевне, все закінчилося б значно гірше. Щиро кажучи, починаючи своє розслідування, Саша також мала свій таємний розрахунок: було відомо, щодо жінки поставляться м'якше, а у донецьких, як стверджував і сам Іван, дійсно існували певні поняття відносно слабкої статі.

Потім вони на галявинці перед будинком повторили кілька прийомів самозахисту і нападу. Кращий спосіб скинути стрес – фізичні вправи, це Саша знала напевне, перевірено на практиці: весь адреналін виходив із тіла й мозку, наче вода з ганчірки, яку викручувала пральна машина. Перший її улюблений прийом самооборони – різкий удар кулаком у ніс. Після такого удару противник на кілька хвилин дезорієнтований, тож можна втекти або покликати на допомогу. Дуже ефективно. Другий прийом – підійти ззаду, кулаком сильно надавити на кадик, різко смикнути і зробити крок-два назад. Противник миттєво втрачає рівновагу, деякий час його можна тримати під своїм контролем, навіть якщо фізично ти слабший. Третій прийом діє у натовпі: бити по гомілках гострими або твердими носаками черевиків. Страшенно неприємно, особливо коли не можеш захиститися або відійти кудись вбік.

– Ну, і що далі? – відбиваючись від настирних ударів дружини, запитав Іван. – Де ж обіцяне вчора нове життя?

– Ха! – вигукнула Саша. – Буде тобі нове життя! Таке, що й жити не захочеться!

Іван зупинився і здивовано подивився на неї – такого він не міг собі уявити, адже він був страшенним життєлюбом, тож сприйняв слова дружини всерйоз.

– Та не переймайся, жартую я. Хоча хтозна… Просто інтуїція підказує, що цього разу я влізла в дуже небезпечну гру. Чужу гру. Навіть не розумію, що насправді відбувається і чим це може закінчитися.

– Ну якщо так, то добре, – посміхнувся Іван. – Перший раз, чи що?! Давай кілька кілометрів туди й назад? – запропонував легку пробіжку.

– Чекай, попрошу маму посидіти з малим.

За хвилину вони, не поспішаючи, побігли вздовж вулиці, щоразу вітаючись із сусідами.

– Щось змінилося? – нарешті стурбовано запитав Іван. – Я відчуваю, що щось змінилося… в тобі.

– Вчора… – Саша намагалася не збиватися з дихання. – Знаєш, то було наче ініціація. Я пройшла як над прірвою, по канату, балансуючи одними словами. Я зрозуміла, що можу більше ніж просто писати блоги під псевдонімом і лазити по маєтках Хазяїна…

– Що ж ти можеш зробити? Запишешся в опозиційну партію? Чи бомбу кинеш?

– Бомбу?! – засміялася Саша.

– Та з тебе станеться. Але одна бомба нічого не вирішує, ти ж у курсі…

– Так. Але я краще, ніж будь-яка бомба, погодься!

Село закінчилося, починався ліс, вони бігли по приємній м'якій стежці.

– Що ти маєш на увазі? – Іван поглядав на дружину занепокоєно.

– Я буду викликати вогонь на себе. Привертати увагу. Блефувати.

– Немає сенсу. Ти навряд чи комусь цікава. Якби ти мала зв'язки з опозицією, була б відомою журналісткою чи ще кимось, а так… Ну хто ти така? Звичайний юрист, офісний щур! Ти нікому не цікава! – Іван обігнав дружину.

– Е! За щура відповіси! – Саша зі сміхом стрибнула ззаду на могутню спину Івана, і вони повалилися на траву. – Я буду наступати тигру на хвіст! – кричала вона, сміючись і кусаючи

чоловіка за вухо. – Гратися з вогнем! Я люблю гратися з вогнем! Так, кажеш, я нікому не цікава, так?!

4

Але перед тим, як стати тигроловом, чи то пак, наступити хижакові на хвіст, Саша взяла відпустку, зібрала малого і поїхала до Криму. Там, біля Нового Світу, від бабусі залишився будиночок, і тепер кожного літа, обов'язково наприкінці серпня – початку вересня, Саша або з батьками, або сама, або з Іваном їздила сюди. В інші літні місяці Саша Крим не любила: натовп спітнілих тіл, галас, неякісні продукти, скрізь черги, космічні ціни, за всі стежки, куди не поткнись, деруть гроші. А у вересні – зовсім інша історія: тихо, спокійно, чисте, наскільки це можливо, море, в якому майже немає відпочиваючих, ціни вгамовуються, місцеві відчайдушно б'ються за останніх клієнтів і скидають ціни. Останнє цього року було напрочуд важливо – так склалося, що наприкінці літа грошей родина майже не мала: багато довелося витратити на ремонт даху будинку, в якому жили, встановити новий котел для опалювання.

Іван знову сидів без роботи, планував чергову бізнес-авантюру, отже Саша розраховувала лише на свої відпускні. Вона склала бюджет витрат: на день виходило не більше ста гривень на двох із Філіпом – малому на морі подобалося, після двох тижнів, що вони провели тут минулого року, він позбавлявся нежиті й аденоїдів у носі на півроку.

Отже, альтернативи поїздці на море Саша не мала і, економлячи на всьому, що тільки можливо, в ті дні розмірковувала над украденими у держави олігархом Кардашем двома мільярдами доларів дуже часто і неквапливо. Інколи шарилася інтернетом, намагалася зібрати до купи свою уяву про таку величезну суму, збагнути, куди її можна витратити: виявляється, чи не найдорожчу віллу в світі можна придбати всього за 300 мільйонів доларів, ну а за два мільйярди можна відлити собі золоті саркофаги фараонів, накупити купу дорогих автомобілів, обзавестись островами і палацами, словом, як виявилося, не така вже це й проста справа – витратити два мільярди доларів, особливо теоретично…

Зрештою, Саша не витримала – купила малому черевики, начебто і недорого, але так ретельно розрахованого бюджету тепер до кінця відпустки точно не вистачало. Саша подзвонила Івану, попросила вислати сто доларів – виділити з коштів, відкладених на чорний день (існувала у них така недоторканна заначка).

Ранком наступного дня, перед тим, як поїхати до «Ощадбанку» за переказом, Саша разом із малим вирішила прогулятися знайомими місцями і зі здивуванням утнулася носом у великий паркан. Стежка, якою вона стільки разів ходила минулими роками, виявилася перекритою. Правда, в паркані існувала хвірточка, але не було схоже, щоб нею часто користувалися – на ній, наче символ заборони, висів великий накидний замок. Саша відійшла трохи далі від паркана і побачила, що там, углибині, на пагорбі, що тепер також став недоступним, виріс великий будинок із зеленим дахом. Якби вона йшла зараз сама, без сина, то могла б спробувати обійти новобудову і маєток або наплювати на все і перелізти через паркан, але з малим прогулянка мусила закінчитися прямо тут. Ну хто міг дати дозвіл будувати в заповідній зоні?! Яка прикрість!

– Загородили все! Багатії прокляті! Не пройти, не проїхати!

Вона озирнулася. По стежинці йшов чоловік років п'ятдесятип'яти, очевидно, що місцевий. Він вів за кермо велосипед із прив'язаною за раму косою, на багажнику стояв мішок.

– Хто ж це так вдало влаштувався? Тут же заповідна зона! Певне, начальник якийсь? – запитала Саша якомога більш лагідно. Вона знала, що місцеві люблять, коли до них звертаються лагідно. Та й хто не любить?

– Ха! Який там начальник! Депутат місцевий. Шарлатан, як і всі інші депуташки!

– А я думала, якесь київське або московське велике цабе.

– Московські начальники на березі моря будуються. А київські нам не начальники! – заявив чоловік, порівнявшись із Сашею і Філіпом. Від нього пахло свіжоскошеною травою і гірким противним потом. – Тепер обходь навколо три кілометри!

– А з якої він партії, цей депутат?

– З Партії легіонів, з якої ж ще?! У нас інших-то, вважай, і немає. Хіба що комуністи, так їх зовсім мало залишилось.

Косар так ненависно щиро гнівався на депутата і на ситуацію, що склалася в Криму із захопленням земель, що Саші стало цікаво попитати, чи ходить той на вибори, і взагалі, що думають люди з цього приводу? Чи не збираються якось впливати на ситуацію?

– Дядьку, а ви на вибори ходите? – зухвало запитала вона.

Косар озирнувся, подивився на Сашу і на малого, навіть, як їй здалося, посміхнувся:

– Звісно. А як же! Це ж майбутнє наших дітей та онуків. Голосую обов'язково!

– І за кого, якщо не секрет?

– Як це – за кого? За Партію легіонів, само собою! За кого ж іще?!

Саша як стояла, так ледь і не впала:

– Так вони ж вам землю перегородили! Ви ж самі тільки-но їх сварили?!

– Ну перегородили, так і що тепер? Нічого ж не зробиш. Якщо не вони перегородять, так інші. Хай краще ці. Зате вони за російську мову!

– А… – тільки і змогла промимрити вражена до глибини душі такою мотивацією Саша.

Додому поверталася пригнічена. Мало того, що прогулянка не вдалася, так ще і цей чоловік… Ну, от здавалося, як це все кореспондується поміж собою: пограбування Криму, загарбання землі, захоплення берегів моря, пляжів, заповідників – і російська мова? Мова наче індульгенція! «Хоча, – думала вона, – якщо взяти до уваги, а не брати не можливо, асортимент друкованих видань – газет, журналів, присутніх у місцевих кіосках, то нічого дивного насправді немає!» Дійсно, колись Саші закортіло купити місцеву пресу, і її накрив неймовірний жах: хоч на приватних розкладках, хоч у кіосках «Укрпошти» лежало стільки реально чорносотенних антиукраїнських дешевих газет, що приналежність Криму до України викликала великі питання. Тобто, якщо вони тут лежать і продаються, значить, їх же хтось купує і читає?

Асортимент книжок – в основному, художньої літератури та псевдоісторичних розвідок – пропонувався не менш одіозний: суцільні жидомасонські заколоти, англосакси на службі світової закуліси, крах «Проекту Україна», «Розколоті тризуби» і все таке інше, від чого волосся вставало дибки на всіх куточках тіла. «Чи є тут СБУ? Чи є взагалі в Україні Служба безпеки саме України?» – це були відповіді на які давно, точніше з 2010 року, як тільки на виборах переміг Хазяїн, звучали голосно, але безрезультатно.

Саме тут, у Криму, Саша і почала три роки тому свій індивідуальний похід проти Хазяїна, розпочала збір колекції маєтків нинішніх можновладців. Це сталося не через ненависть до можновладців і не через бажання розбурхати цю ненависть в інших людях, справа спочатку полягала лише в парканах. Так, у парканах, що зростали в Криму, наче гриби після дощу. Складалося таке враження, що півострів нарізав на салат ножем вправний кухар, буквально на очах земля, вода і каміння переставало бути доступним – і переходило в приватну власність. Ця анексія тривала ще з 1990-х, але саме зараз, після приходу до влади Хазяїна, набула епічних масштабів, коли ніщо вже не було перепоною.

Тоді, в серпні 2010-го, з самого ранку, залишивши Філіпка рідні, Саша з Іваном відправилися в похід на цілий день – хотіли потрапити з Бахчисарая пішки до печерних міст. Оглянувши Чуфут-Кале і вражаючу Іосафатову долину, вони рушили в бік Тепе-Кермену. На карті чітко були вказані стежинки, як правильно зауважив косар-прихильник Партії регіонів: вималюваний весь маршрут, але раптом, від самого початку – паркан, ворота, охорона, не пройти, не проїхати. Звісно, до печерних міст вони таки потрапили, але часу витратили занадто багато, та й настрій зіпсувався вкрай.

На зворотному шляху вони заїхали в одне з найулюбленіших своїх місць – мис Айя. І ось тут на них чекав вже зовсім неприємний сюрприз – розгорнуте будівництво. Масштаби майбутнього маєтку настільки вражали, що Саша навіть намагалася з'ясувати у місцевих мешканців, хто ж це будується такий зухвалий? Місцеві знизували плечима, відповідали, що нічого не знають, але поміж не промовистим «нічого не знаємо, нічого не чули, нічого не бачимо» все ж таки промайнуло, що, швидше за все, майбутній маєток належить сину Хазяїна – Дантисту. Відтоді Саша, коли випадала нагода, кожного літа навідувалась на мис, спостерігала, що там відбувається. Цьогорічну подорож вона запланувала на завтра, після того, як отримає кошти від чоловіка.

До міста, до «Ощадбанку», їхали переповненою маршруткою. Незважаючи на початок вересня і ранковий час, стояла спека. Саша вирішила виїхати раніше, щоб напевне встигнути отримати гроші. Шкодувала, що й досі не обзавелася банківською карткою, а тепер пізно.

«Ощадбанк» зустрів величезною чергою. Люди чомусь саме в цей день масово прийшли чи то знімати кошти, чи то платити за комунальні послуги: у більшості людей, що не працюють, завжди знайдеться привід, щоб зазирнути в банк і постояти в черзі, Саша так і не розібралася, чому людей так багато, та це й не мало значення. Мало значення те, що черга майже не рухалася, і навіть пенсіонери, які до всього звикли, почали незадоволено бубоніти. Щоправда, неголосно, а так, швидше для порядку. «З них вийшли б ідеальні буддисти, – подумала з іронією Саша. – Як можна змінювати країну, взагалі, щось змінювати, коли величезна юрба людей під дверями державного банку навіть не цікавиться, що сталося, чому їх не обслуговують і чому вони тут стирчать?!»

Зате малий Філіп терпів не довго, очевидно, не обтяжений сумними спогадами та минулим – діти в цьому сенсі майже ідеальні революціонери, і майже одразу почав скиглити, проситися додому. Проте додому, звісно, Саша поїхати ніяк не могла, навіть коли б захотіла – гроші закінчувалися, вона не розраховувала на такий крутий поворот подій, отже, мусила сидіти і чекати своєї черги. А черга завмерла, наче монумент комунізму. Співробітники банку, що інколи з'являлися у віконцях, заклопотано пробігали повз людей коридором, і на всі запитання коротко відповідали, що зламалася якась програма в комп'ютері, й як тільки її налаштовували, то знову ставався збій. І чи запрацює, і коли запрацює – невідомо. Тобто, ніхто нічого не знає, типова ситуація.

Проте Саша не малу можливостей чекати. Примітивши невисоку літню жінку у простій сукні з більш-менш людяним виразом обличчя і бейджиком співробітниці банку, яка вийшла, очевидно, на обід, Саша прийнялася її караулити. За півгодини вона спіймала «банкіршу» на зворотному шляху, буквально схопила за руку:

– Одну секунду! Вислухайте мене, будь ласка! – вимовила настільки переконливо, наскільки змогла.

– А-ууу! – підтримав маму Філіп.

Саша стисло пояснила свої обставини, в яких наразі опинилася, кілька разів підняла на руки Філіпа, що вже зовсім розкис, і попросила допомоги. На щастя, жінка справді виявилася душевною: завела всередину, посадила на стілець, дала склянку води малому і попросила почекати, поки вона дізнається, що можна зробити. Скрізь відчинені двері лунали гучні голоси – до всіх інших бід, що навалилися на відділення, співробітники «Ощадбанку» висловлювали своє обурення якимись діями начальства і гучно сварилися. Незважаючи на галас, у прохолоді кондиціонеру малий одразу заснув у Саші на руках.

– Треба почекати. Зараз програма зависла знову, – сказала, повернувшись, пошепки їх рятувальниця. – Спить? У мене онуки, двоє… – посміхнулася. – Ми все зробимо, не хвилюйтеся. Ви хочете – тут посидьте, хочете – я вас на дивані посаджу?

– Ні-ні, дуже дякую! – заперечила Саша. – Я тут почекаю, ще прокинеться… А що тут за галас у вас? Про якісь облігації?

– А! – жінка посуворішала. – Нам сьогодні цього ще не вистачало до наших проблем! Уявляєте: з Києва прийшов наказ – всім співробітникам «Ощадбанку» викупити по десять державних облігацій, кожному – мінімум на п'ятсот доларів! Уявляєте, яка свинота? Вічно там у Києві щось як придумають, а ми тут, у Криму, розгрібай!

– Так, а якщо у когось немає п'ятиста доларів? Що тоді? – здивувалася таким звичкам начальства у державному банку Саша. – І взагалі, чому ви повинні викуповувати державні облігації? Невже більше нікому?

– Нас хіба хто запитує? Немає грошей – тоді або бери кредит, або он… – і жінка вказала на двері. – Звільняйся!

– А це тільки тут, у вас, у Криму?

– Хтозна, – жінка знизала плечима. – Я побіжу, вже скоро…

Гроші Саша отримала за півгодини. Решту дня пішло на дорогу додому, приготування вечері, прогулянку вздовж моря. Весь цей час її не покидала ця дивна історія: держава випускає облігації і потім змушує працівників державної таки установи скуповувати їх. Який у цьому сенс? Невже справи настільки кепські, що до державних облігацій з гарним відсотком ніхто не має інтересу? Можливо, тому не має, що держава скоро зникне, і нікому платити буде по боргах?! Саша відкинула цю нісенітницю і прийшла до висновку простішого: як повернеться до Києва, то обов'язково має дослідити історію державних облігацій за останні кілька років. Щось воно тут не так.

Але до Києва повертатися дуже не хотілося. Їй ніколи не подобалося жити в місті, завжди хотілося простору, неба, тиші. Так Саша звикла з дитинства: одна бабуся жила в Київській області, біля Заповідника, інша тут, у Криму, де вона і пропадала зазвичай кожне літо – всього кілька кілометрів від моря, неподалік гори, неймовірна природа, краса, одним словом. Вдома вона не могла всидіти, зранку до ночі пропадала з подружками, облазила всі місцеві цікавинки. Бабуся, на диво, до такого способу життя онуки ставилася спокійно.

Саме тут Саша якось дізналася і про свою здатність на несподівані, різкі вчинки, а було їй тоді лише п'ятнадцять. Пізно ввечері вдвох із подругою вони поверталися з танців. Посеред дороги їх перестріли якісь урки на машині, почали хапати за руки. Саша вирвалася, а от подругу майже затягнули в салон. Не вагаючись ані секунди, Саша підняла з дороги чималу камінюку і жбурнула в бік машини. Гучно дзенькнуло лобове скло – урки завмерли, не вірячи, що їхню дорогоцінну тачку пошкоджено. Цієї миті подрузі вистачило, щоб врятувати не тільки свою честь і здоров'я, а, можливо, й життя. По мокрій слизькій траві дівчата скотилися вниз і побігли, що мали сил. Їх, напевне, врятувало добре знання місцевості. Урки переслідували їх деякий час, але не спіймали.

Так що Крим Саша знала добре, їй тут подобалося, і все, що відбувалося тут, хвилювало її не менше, ніж київські справи.

На мисі Айя будівництво було у розпалі – ревіли екскаватори, виїжджали і заїжджали у ворота вантажівки, працювали, крутячи стрілами, баштові крани. Вже чітко вимальовувалися контури будівель, загальний – без перебільшення, грандіозний як для пересічного спостерігача – вигляд маєтку. В країні вже давно говорили про економічну кризу, нестачу бюджетних фінансів, але, судячи з усього, володарів цього майбутнього палацу криза не торкнулася. На жаль, Саша мала фотоапарат із не надто якісною оптикою. Насправді, вона не збиралася фотографувати чи якось інакшим чином фіксувати події, але побачене настільки її вразило своєю грандіозністю, що вона помимо волі зробила кілька знімків. Територія маєтку непогано проглядалася з дороги згори, але на знімках важко було щось розібрати достеменно, вони аж ніяк не передавали ні всього розмаху будівництва, ні його деталей. Наприклад, Саша розгледіла ста-

ровинні гармати, обмотані мішковиною, але фотоапарат не зміг дати якісне зображення, хоча в цілому – що це саме гармати, а не, наприклад, смажені поросята – все ж роздивитися можна.

Саша миттєво придумала собі новий план – вийти у відкрите море і звідти зняти ще кілька кадрів. Оскільки ані бригантини, ані яхти під рукою вона не мала, то просто скинула одяг і попливла. Пливти, тримаючи фотоапарат в одній руці над головою, виявилося вкрай незручно, а нормально сфотографувати об'єкт на березі – майже неможливо. Саша промучилася так хвилин десять, поклацала і, зовсім невпевнена в результатах експерименту, повернула до берега.

– Як водичка? – Перші, кого вона побачила, були двоє чоловіків, що сиділи на піску поруч із її одягом і пили мінеральну воду із півлітрових пластикових пляшок.

«Оце влипла, – подумала вона. – І далеко в мокрому купальнику не втечеш…»

5

Снилося інколи щось жахливе, але ніколи – відірване від конкретного життя. Дитинство снилося часто, ще – зона, начебто він знову там тягне строк, а ходить наче у концтаборі, – у смугастій робі з номерком. І от раптом: «Вітер! Тебе знесе вітер!» – дивовижний крижаний голос. І в десятий, не менше, раз перед обличчям майнули двері на вході до Верховної Ради: туди-сюди, туди-сюди. Хазяїн прокинувся, огледівся, і побачив те, що волів бачити – свою розкішну спальню у Міжріччі. Але сни… Сни йшли з голови, зсередини, їх не перебудувати, не переінакшити. Щоправда, коли він поскаржився на видіння лікарю з «контори», той запевнив, що є препарати, що можуть впливати також і на сни («Ми все можемо!» – сказав зухвало той лікар, у чому Хазяїн насправді і не сумнівався ні на мить), але на перших етапах вони можуть негативно діяти на психіку, тож поки триває проект «Зламаний тризуб», у голову президента і головного виконавця краще не втручатися. Тим більше, що ті видіння не тягнуть за собою жодних наслідків, не впливають на життя, тож кілька неприємних хвилин після пробудження – не така вже й велика ціна при такій напрузі.

Насправді Хазяїн на перших етапах кар'єри вирізнявся виключно здоровою і стійкою психікою, майже тваринною: коли треба було боятися і ховатися – він боявся і ховався, коли мав можливість вбити – вбивав. Збої почалися пізніше, коли він відчув, що став багатою людиною, яка має що втрачати, і що насправді зараз міг би вже насолоджуватися життям, а не виконувати важкі завдання і президенствувати. «Чому ті двері так хитнулися? Звідки взявся протяг? – гадав він, вкотре роздивляючись неймовірну красиву стелю спальні. – Такого ніколи не траплялося раніше. Це точно підлаштувала опозиція, щоб спаскудити йому свято інавгурації!» Проте доказів він не мав, а в гіпнотизерів, що могли б рухати предмети і двері, звісно, не вірив. «Вітер! Тебе знесе вітер!» – згадав він голос зі сну і знову здригнувся, плюнув і різко підвівся з ліжка.

Тут, у Міжріччі, йому дуже подобалося. Можна сказати, що нарешті він отримав від життя те, що хотів. Залишалося завершити одну справу – і можна зайнятися своїм особистим життям, не думати про політику і хто скільки вкрав. Не можна сказати, що він втомився від насиченого політичного життя, але постійний «дах», що надавав команди вже кілька десятків років, напружував. Хоча, зрештою, ким би він став, аби не той випадок, аби не далекий родич-космонавт і його друзі? Що б із ним сталося? Не виключно, що розділив би долю тих сотень «биків», що догнивали після чергових розборок зараз у закинутих шахтах Донбасу. Дві відсидки на «зоні», а потім… Потім він одружився – так було потрібно – на доньці судді, і підписав той папір.

І от, після того, як він погодився працювати на «контору», він раптом став улюбленцем життя. Наче з'явився якийсь маг, який перетворював каміння і гарбузи, що валялися на його шляху, на діаманти і дорогі автомобілі, переносили з одного крісла в інше – все вище і вище. Він довго не вірив у всемогутність тієї сили, що стала опікуватися ним, аж поки не потрапив, не маючи спеціальних навичок чи талантів, хіба що пристрасть до швидких автомобілів, на автоперегони в Монте-Карло. Маючи дві судимості! В таке важко повірити. Навіть добропорядній людині і комуністу (такий збіг насправді траплявся не часто) виїхати за кордон у СРСР було вкрай проблематично, а тут – офіційна делегація, і все таке. Правду кажуть – мафія безсмертна.

Але тим, хто потрапляв на перехрестя співпраці партійних ділків, спецслужб, «цеховиків» і злочинного світу, таланило вдвічі більше, ніж звичайним агентам. Там крутилися гігантські гроші, про які пересічний будівельник комунізму і мріяти не смів, та й американському імперіалістові довелося б попітніти не один десяток років і придумати не одну бізнес-комбінацію або побудувати не один завод, щоб заробити стільки. А тут гроші текли рів-

чачком прямо в кишені за докладанням найменших зусиль, інколи просто за мовчазної згоди і добре продуманих паперових оборудок. Так що звичка красти з державного бюджету завелася тут давно, просто це мало хто досліджував, а хто досліджував, той довго не жив.

Так він і зробив кар'єру, особливо не переймаючись за минуле – сліди за ним замітали справжні професіонали. Коли СРСР не стало, він було подумав, що все тепер у минулому, але його знайшли, розповіли, що до чого, і дуже детально пояснили, чого від нього очікують відтепер. Все буде так, як і раніше: він підніматиметься нагору, настільки, наскільки то можливо. Його будуть підтримувати і просувати, боронити і піклуватися про реноме. «Ми купимо всіх у цій країні, яка не має права називатися країною, – сказав сивочолий інтелігентного вигляду чоловік. – Спочатку ми наберемося сили, ствердимося вдома, а потім займемося тутешніми справами більш щільно. Ми купимо всіх, хто стоятиме на дорозі. А кого купити неможливо, тих вб'ємо. Рано чи пізно ми повернемо всіх назад… Твоє завдання – уважно слухати інструкції і натискати в правильному напрямку…» Коли почали гинути, розбиваючись об КамАЗи ті, хто стояв на дорозі у його покровителів, тоді він повірив, що все серйозно.

І став слухати уважно, навчався різним премудростям, навіть вивчив – ну як зміг! – українську мову, говорив поки що помалу, хоча й із паузами, проте досить чітко. Траплялися, звісно, недолугі випадки з деякими непростими словами, вилазили російські звороти, але ж не порівняти з тим, як він говорив українською раніше. Для вивчення мови інструктори застосували спеціальну методику: на деякий час він навіть засинав під запис українською, потім прокидався – і починав вправи на вимову. А щоб він не уникав занять, уважно стежили люди з його охорони. Вони не підкорялися Гуслякову і державній службі охорони, не підкорялися СБУ, по документах проходили як його особисті охоронці.

Насправді можна сказати, це були його наглядачі звідти, від кураторів, адже система побудована дуже раціонально, зі знанням життя і людей – нікому не можна довіряти на сто відсотків. Отже вони наглядали за ним, передавали дрібну повсякденну інформацію, буденні інструкції, надійно охороняли.

Але навіть Гусляков і досвідчені охоронці «контори» не змогли врятувати його від нападу вінка. Тоді йшов противний дощ, але ніяк не можна було відмінити цей візит до Вічного вогню – протокол є протокол, тим більше, що то був візит одного з кураторів, президента, хай і лялькового, Росії. Отже, вітер кидав в обличчя краплі води, костюм, такий гарний дорогий блискучий костюм, геть промок, і коли він зробив кілька кроків уперед, вінок чи то з сосни, чи то з ялинки фактично напав на нього. Саме так – напав, іншого слова він і не підібрав би. Рефлекторно Хазяїн нахилив тулуб вперед, почав пручатися, але вінок і не думав здаватися. Він спробував відштовхнути вінок руками, але вітер, наче його проплатила опозиція, подув ще дужче і виявився сильнішим, продемонстрував його безсилля. Охорона завмерла на мить, не розуміючи, що їй робити – хапати вінок, не хапати вінок? Надягати на вінок кайданки? Відтягати Хазяїна в бік? – охоронці стояли, наче зачаровані.

Найбільше він спочатку переймався, а потім захоплювався реакцією Ведмедкіна – жодна рисочка не сіпнулася у того на обличчі, наче за протоколом так і було записано: вінок нападає на Хазяїна. Ввечері, після закінчення офіційної частини, уже в Міжріччі, в Хонці, на улюбленому дивані, він попросив Ганю показати йому відеозапис. Продивившись кілька разів, остаточно переконався, що вінок наче хтось навмисне смикнув за мотузку, іншого пояснення він не знаходив. Ну не буває так у житті, щоб на президента країни так нападав вінок! Ганя, звісно, посміялася: «Вітер! То просто подув надзвичайно сильний вітер!» – але на той час його вже мало хвилювала думка цієї жінки – її вплив на прийняття ним рішень якщо не минув остаточно, то скотився до критичного рівня. У найближчі дні він вчинив внутрішнє розслідування, есбеушники сотні разів переглядали відео, опитували присутніх, але зрозуміти і пояснити природу нападу вінка ніхто так і не зміг. Все закінчилося тим, що Хазяїн дав у морду якомусь полковнику з «контори». Тим і випустив пар, як завжди, коли справа не виладновувалася, як слід.

Але не всім навіть він міг дати в морду, таке от складне життя. Досі паморочилося в голові і хотілося щось розламати, коли згадував про свій день народження. Там, у Криму, на Форосі, зібралися найближчі люди. Як завжди, дарували дорогі подарунки, говорили улесливі слова. Хазяїн встав, взяв слово, подякував присутнім, а потім перейшов до суті:

– Ми зробили дуже багато, у нас все є. Ми рухаємося вперед, але вже не так швидко, як колись. Думаю, настав час нам подумати над тим, щоб звільнити дорогу нашим дітям! Вони молоді, хай керують! – Він виразно обвів поглядом святковий стіл. Реакція гостей його збентежила. Тут зібралися люди розумні і заможні, багато хто з них пройшов не менше, а може, і значно більше в житті, ніж він. Всі вони складали певну систему в його оточенні, а деякі – і свою власну, незалежну, яку вибудовували десятиріччями. Вочевидь, вони не були готові зараз до таких змін, він поспішив. Але ж правду говорять, що коли мова заходить про дітей, навіть наймудріші люди втрачають голови?

– Діти ще молоді, – раптом він почув голос Ранета. – Хай ще заслужать право чимось керувати!

У залі стало тихо – назрівав конфлікт. Хазяїн гарячково думав, що відповісти, адже Ранет був незалежною людиною, мав свої стосунки з кураторами і крадіями в законі, мав величезні статки, але найголовніше – був дуже розумним і дуже обережним. І якщо він сказав таке вголос, прямо протиставив себе Хазяїну, значить, на то була якась змова, значить, його рухи по просуванню сина і створенню «сім'ї» з єдиним центром управління по відмиванню грошей стали предметом серйозних обговорень в усіх колах. Можливо, вони навіть щось задумали, щоб протистояти невпинному натиску «сім'ї». Але що? Це він з'ясує згодом, а зараз потрібно щось відповідати – так, щоб не впасти в очах присутніх і не образити Ранета.

– Ранете! – усміхнувся Хазяїн. – Всім відомо, як ти виховуєш своїх дітей: ти навіть сина не віддав в академію «Шахтаря», щоб той не втратив відчуття реальності і щоб не виникало бажання у тренерів якось полестити тобі і поставити його на гру. Я думаю, це прекрасний приклад! За Ранета, за правильне виховання наших дітей!

Так він і викрутився тоді, але проблема обізначилась. Наче хтось впустив на підлогу міцну вазу – річ не розбилася, але тріщинки пішли по всій поверхні. Всі зрозуміли, що Хазяїн не жартує – країну він планує передати сину. Про це говорили навіть не його тости, а тихі, але дуже агресивні дії «сімейних» бізнес-структур: Дантист разом із сином генерального прокурора, своїм товаришем, – тепер головою Нацбанка Гарбузом, Куркою, бізнесменом, що виник невідомо звідки і від кого, іншими наближеними міністрами і бізнесменами, почали стрімкий наступ на бізнес-інтереси майже всіх великих гравців по всьому бізнес-фронту.

Не чіпали вони хіба Ранета і Юрка Горлівського – двох найнебезпечніших людей країни, про силу і впливовість яких вони знали не з газет. У 2015 році маячили вибори президента, і потрібні були люди, на яких вони спиратимуться в запеклій боротьбі за владу. Також трохи осторонь стояли брати Збруєви – хитрі, сильні і цинічні. Вони вміли будувати системи і зарекомендували себе вірними людьми, що не бояться взяти на себе відповідальність в публічній сфері, прийняти удар на себе. Але всі вони, як один, остерігалися того, що Дантист порушить всі домовленості і займеться переділом сфер впливу, просто викине їх за борт, наче старий мотлох. Що наразі вже потроху і відбувалося. І два мільярди, спочатку красиво віджатих у «Нафтогазу» Кардашем, а потім заблокованих «сім'ю», – тому яскравий приклад.

Хазяїн нарешті дійшов до своїх улюблених пеньків, що стали знаменитими після репортажів по телебаченню, коли він, послухавшись Ганю, запустив у Міжріччя журналістів. Що смішного в тому, як він стрибав? Хазяїн щиро не розумів. Ну, стрибає людина по пеньках, це дуже корисна вправа для ніг і тулуба, і що смішного?! Він примірився до першого пенька і стрибнув, впевнено став на ноги, перегрупувався і безпомилково, задоволений власною вправністю, пострибав по пеньках далі.

«Конференція з європейцями, – думав він, – має відбутися за два місяці, в середині листопада. Чому вони такі недалекоглядні? Чому так беззастережно вірять в усе, що він їм обіцяє? У чому підступ? Як можна так жити?! Як вони взагалі з таким підходом до життя здобули свої статки, свої держави, міста, будинки, заводи, медицину, футбол та все інше?»

Весь досвід його власного життя говорив про те, що чесність – доля лохів, тобто простакуватих невдах, обдурити яких – законна справа будь-якого чоловіка, що себе поважає. Саме це він і збирався зробити – надурити всіх. І своїх, і чужих, за винятком, звісно, тих, хто все придумував і організовував. А потім…

Потім на нього очікувало життя в своє задоволення тут, у Міжріччі.

Тут він почувався вільно, начебто саме це місце природа і доля спеціально створили для нього. Що й не дивно – з перших відвідин стало зрозуміло, що саме тут мусить бути його житло, саме тут його місце під сонцем. Кінцевий пункт призначення. Та й сама історія Міжріччя говорила про це: першу резиденцію заснували тут на місці стародавнього Спасо-Преображенського монастиря. Як то кажуть, сам Бог велів – із страхом Хазяїна перед невідомим і нездоланним, жахом смерті, з його-то звичками літати на Афон і отримувати там чергові благословення від монахів! Тут святе, намолене місце, якого він буде вартий, коли виконає місію по з'єднанню двох братніх народів, тобто, вибачте, повернення частини народу, що заблукала, в рідний дім, до витоків. Монастир побудували ще в XII сторіччі, а за радянських часів, само собою, знесли, зрівняли з землею; у 1935 році тут збудували перший комплекс відпочинку для керівників республіки, за незалежності комплекс, само собою, занепав. У 2002-му Хазяїн, коли став прем'єр-міністром, шляхом нехитрих і вдалих комбінацій зробив тут свою резиденцією, побудував будинок, а коли став президентом, то через підставні структури (спасибі братанам Збруєвим) приватизував 137 гектарів землі. Буквально за рік-півтора шаленими темпами на них виріс клубний будинок «Хонка» (його улюблене місце відпочинку), можна сказати, що головний палац, гостьовий будинок («будинок Путіна», як називає його Гусляков через те, що там побував сам Володимир Володимирович, якому Гусляков преклонявся наче божеству), дебаркадер «Галеон», спорткомплекс, спа-центр, гольф-клуб, яхт-клуб, гараж, де він розмістив свою улюблену колекцію автомобілів, зоопарк – там він особливо любив спостерігати за страусами, кінологічний центр, величезний парк зі штучними озерами, містки, скульптури і т. д. Куди там маєткам українських гетьманів, мільйонерів або секретарів Центрального Комітету Комуністичної партії, він «зробив» їх усіх! Сам Рокфеллер міг би позаздрити! І якщо він мав колись віддати країну в управління комусь іншому, то ці 137 гектарів будуть тільки його приватною країною, яку він нікому ніколи не віддасть. Він заслужував на такий приз, без сумніву.

Єдина проблема, що стояла перед ним: коли цим всім користатися? Коли грати в гольф? Насолоджуватися поїздками на автомобілях? Милуватися страусами? Їздити на полювання в Заповідник? На все це потрібен час, а час йшов на управління країною, точніше на підготовку передачі території під управління. Він планував відійти від справ після виграних виборів 2015 року – зробити прем'єр-міністром сина, а самому зайнятися, нарешті, впритул кабанами, страусами і тією, хто приходить тепер до нього вечорами у ліжко. Так сталося, що тепер з дружиною – тихою, вірною, безшумною жінкою – вони жили порізно. Син виріс, тесть помер, а більше їх, кінець кінцем, нічого і не пов'язувало, хоча ставився він до своєї жінки з повагою, проте, і повага мала свої кордони, бо він мав свої бажання, і гадки не мав, щоб їх стримувати. За усіма ознаками Хазяїн ставав дуже особливою людиною, можна сказати, історичною постаттю. І якщо вічність була йому гарантована, то, значить, і саме життя потрібно прожити на повну, як і годиться постаті історичній.

Інколи він з сумом відчував себе самотнім і винуватим перед сином і дружиною, тож вирішив, що мусить якось загладити провину перед ними. А що може бути найкращим подарунком для матері? Саме так – бачити своє дитя успішним і щасливим. Таким він і зробить його – першою людиною в країні, а сам залишить за собою роль верховного судді, до якого

будуть приїздити або за особливими порадами, або за вирішенням складних розбіжностей. Тут їхні інтереси збігалися повністю, кожен отримував те, що хотів і на що заслуговував.

Хазяїн набрав по мобільному сина:

– Ти коли зможеш заїхати? Літак о шостій сідає? Чекатиму! – поклав слухавку в кишеню і рушив до Хонки. (А коли йшов, з посмішкою згадав, як заклякли від здивування і народні депутати, і судді, і члени Центральної виборчої комісії, коли він під час інавгурації, замість повернути посвідчення президента, засунув документ у внутрішню кишеню.)

6

На роботу в перший день після відпустки Саша прийшла у футболці з оригінальним принтом: трафарет Хазяїна з червоною крапкою посеред лоба. Автори трафарету – два зовсім молоді хлопця – отримали за цей малюнок по кілька років в'язниці, тож Саша вирішила, що треба їх якось підтримати, хоча б таким чином. Олексій Петрович, начальник юридичної контори «Коротенко і К», спочатку не звернув уваги на її зовнішній вигляд – насправді вони мали купу роботи, але потім, очевидно, за підказкою секретарки Олени Янівни, яка не дуже любила Сашу, зняв окуляри і нарешті покликав на розмову.

– Сашо, – сказав, як завжди, розважливо. – Ти ж знаєш, я цього… – Начальник мляво помахав у бік трафарету Хазяїна рукою, – урку сам терпіти не можу. Але ми на роботі, тож, будь ласка…

– Не можна на роботі так ходити? – уточнила Саша.

– Ну, по-перше, незалежно від малюнків на футболці, у нас існує певний дрес-код. Він досить демократичний, як на мене, тож варто його дотримуватися. Маємо солідних клієнтів… ну, ти сама розумієш…

– Так, ясно, – Саша кивнула головою. – А от…

– …але справа не тільки в роботі. Я дуже, чисто по-товариськи, не рекомендую тобі носити цю футболку деінде.

– Чому? – здивувалася Саша.

– Задля безпеки, – Олексій Петрович постукав пальцями по дереву стола. – Повір мені, часи йдуть вельми скрутні. В столиці тепер наймодніші – автомобільні номери з Донецької області.

– Ви щось знаєте? – запитала Саша. Олексій Петрович, зважаючи на перелік клієнтів, з якими він мав справу, завжди щось знав.

– Ти про що?

– Ну… Про країну. Про те, що станеться?

– Не турбуйся, тебе це не обходить, – посміхнувся керівник. – Просто зніми футболку… ха! – ляпнув себе долонею по лобі. – Я мав на увазі – не ходи в ній, а не «зніми футболку»!

Саша засміялася. Підсвідомість, ясна річ! Після повернення з відпустки виглядала вона дійсно неймовірно привабливо, кожна клітиночка її тіла дихала свободою і здоров'ям, хоча сказати, що вона красива, навряд чи було можна. Але зараз вона просто сяяла, і навіть чоловік ніяк не міг насолодитися її присутністю – дуже скучив, і з великими труднощами відпускав на роботу кожного ранку. Через кілька днів він мав їхати в Макіївку, до себе на батьківщину, там йому пропонували якусь роботу і заробіток, відмовлятися не мало сенсу, бо гроші в родині зовсім зійшли на ніщо5.

Наступного дня Саша прийшла в контору вдягнута, як завжди, по-діловому, поклавши в прання футболку з «хазяїном-вдовою індуса», як висловлювався про неї Іван через червону цяточку на лобі. Вона не мала жодних претензій до керівника своєї юридичної фірми – вони ж не програмісти якісь, що ходять на роботу в різнокольорових драних шкарпетках і з немитими головами – такий стиль їм навіть личить, інакше важко зрозуміти, як вони дають раду всьому тому безладу в комп'ютерах і програмах, та й на душі стає легше – такі розумні, але ж, бачиш, бідолашні, чим доводиться жертвувати… – Ні, вони висококваліфіковані юристи, що мають дуже впливову і багату клієнтуру, яка миттєво реагує на будь-яку дрібницю.

Так, все правильно: бізнес є бізнес, і особисті політичні уподобання не мусять муляти вимогливому оку клієнта. Але щось всередині не відпускало її, противилося звичним раціональним доводам, не вкладалося в звичні ніші, в яких раніше вона почувалася затишно і де завжди можна було сховатися від нового знання про гидотний світ, що її оточував.

«Напевне, це тому, – здогадувалася Саша, – що нове отримане знання перевершує собою все, що я знала раніше про цей світ. А можливо, воно стало, як то прийнято говорити, останньою краплею, що переповнило склянку». Так чи інакше, але Саша не знаходила собі місця, і її улюблений діловий костюм видавався їй тепер тюремним одягом, який її примусово змусили вдягнути, наче вона натягнула чужу шкіру, а та, справжня, залишилася вдома крутитися в центрифузі пральної машинки, інколи подаючи знаки червоною цяточкою на чорному трафареті ненависної пики з білосніжної піни «Рекса».

Новим її знанням, що так її збентежило, став план маєтку сину хазяїна – Дантиста. Ті двоє чоловіків, які заскочили її, коли вона, наче Афродіта шпигунів, виходила з піни морської, тримаючи на витягнутій руці таки мокрий фотоапарат, виявилися милими будівельниками, точніше архітекторами-прорабами. Вони помітили вправи Олександри, які вона виконувала навколо будівництва з фотокамерою, тож, коли вона зайшла в море, вирішили поцікавитись, хто вона така і навіщо їй неприємності. Чоловіки спочатку були налаштовані вкрай рішуче і грізно, але наскільки ж чоловіча природа вразлива до напівоголенного спокусливо-мокрого жіночого тіла! Побачивши Сашу в купальнику, вони вмить забули про свої претензії і розмову почали грайливо. Саша підтримала цю тональність, розуміючи, що головне зараз – дістатися одягу, а там далі як уже піде.

Трохи обсохнувши, вона швидко вдяглася, одночасно відповідаючи на різноманітні запитання, і навіть не відкинула пропозицію випити кави чи чаю у найближчому кафе.

Кафе виявилось саме таким, які Саша любила в Криму, – кримськотатарським, тому після кави вона не відмовилася від шурпи і плову. Слово за слово, відчувши, що перед нею не охоронці і не манкурти Хазяїна, а нормальні люди, та ще й із Києва, вона стисло виклала мету свого візиту – дізнатися все про будівництво і максимально зафіксувати на фотоапарат. З останнім трапилися очевидні проблеми, проте емоційні враження перекривали цю невдачу. Зрештою, сюди можна було повернутися більш підготовленою, покликати журналістів тощо… Чоловіки, яких звали Анатолій і Сергій, уважно слухали дівчину, попиваючи пиво, здавалося, що сказане нею їх мало хвилювало. Та й дійсно, яке їм діло до злочинної влади? Вони тут працювали, заробляли гроші, і непогані гроші, а от хто замовник, вони могли і не знати, та й яка, кінець кінцем, різниця? Якщо замовник – погана людина, то хай із ним розбирається прокуратура, чи не так? Їхня справа – будувати. Проте чоловіки знали, хто замовник, про що повідомили Саші: Дантист особисто контролював будівництво, неодноразово тут бував, і, очевидно, великих симпатій до нього будівельники не мали. Зрештою, вони розплатилися за обід, подякували за компанію і попросили номер телефону: так, про всяк випадок.

Пізно ввечері Саші на вайбер прийшов якийсь план. Ледь розідравши очі, вона у темряві намацала нудний телефон, що сповіщав про повідомлення, розкрила його і довго не могла зрозуміти, що то за картинки їй надіслали з незнайомого номера. Вранці прийшло просвітлення – то був план маєтку Дантиста. Дуже детальний, з усіма входами-виходами, комунікаціями і навіть системою внутрішньої безпеки і сигналізації. Маючи на руках такий план, можна вільно проникнути всередину і взяти там все, що захочеш. Це був щедрий подарунок в обмін на кілька хвилин спостерігання Афродіти-шпигунки і неквапливий спільний обід. Значить, зачепила їх чимось, змогла достукатися до сумління, хоча вони ж просто говорили про ситуацію в країні, про донецький клан, мафію, «сім'ю», про те, що країна занепадає при Хазяїні просто на очах. Значить, не одна вона так думала, не тільки маргінали-журналісти чи опозиція або заштатні громадські активісти чи вузьке коло національно налаштованої інтелігенції за чаркою горілки це обговорювало. Проблема хвилювала значно ширше коло людей. Для неї це був сильний сигнал.

Тепер Саша сиділа в Києві на роботі і думала, як має вчинити з тим планом маєтку Дантиста з мису Айя. Хороми там виростали на п'ять тисяч квадратних метрів – для чого, для

кого? Для однієї людини? П'ять тисяч квадратів заповідної кримської землі тільки під фундаментом і дахом, а скільки ще заховають за височенний паркан?

Підліткові жахи, що переслідували її колись, – що Крим перетвориться на суцільні вузькі доріжки, огороджені величезними парканами, набували реалістичності, точніше, сюрреалістичності. Фотографії справді вийшли не дуже вдалими, проте на деяких можна було досить чітко розгледіти і будівництво, і башти, і дах будинків, і паркан.

Шкода, оптика не дозволила охопити всю грандіозність задуму проекта. Не обійшлося і без сюрпризів: на одній із фотографій Саша угледіла під деревом якісь мішки із трубами. Вона збільшила зображення на екрані і з'ясувала, що це не труби, а… гармати, замотані в мішковину. Спочатку вона здивувалася: невже дійшло до того, що охороняти маєток сина президента буде артилерія, потім розсміялася – ну, це було б уже занадто! Роздивившись, прийшла до висновку, що тим гарматам – сторіччя півтора-два, не менше, де ж він їх взяв? Тож навмання кинула в пошук у Гугл «старовинні гармати в Криму» і знайшла дуже цікаве повідомлення: нещодавно в Севастополі в Артилерійській бухті поцупили старовинні гармати.

Отаке. Не може бути! В інтернеті також висвітилася стаття з місцевої газети, в якій патріотична громадськість Севастополя переконливо стверджувала, що крадіжка тих гармат – справа рук британців, бо Велика Британія з часів перемоги в Кримській війні виливає саме зі сталі саме таких трофейних російських гармат знамениті «хрести Вікторії». «Очевидно, – стверджувала севастопольська патріотично налаштована громадськість, – у британців закінчилися трофейні гармати, от вони і вкрали наші. А все чому так відбувається? Тому що зробили Севастополь відкритим містом! От коли був Радянський Союз, і місто було закрите для іноземців…» – ну, і далі в тому ж запеклому дусі.

Подібні завивання про СРСР Саші нагадував відомий анекдот про недбалого студента, що для іспиту вивчив відповідь лише на одне запитання – про бліх. Тягне квиток, перше запитання – коти. «Коти – це тварини, вкриті шерстю, – відповідає студент, – в якій водяться блохи…» Друге запитання – собаки. «Собаки – це тварини, що мають довгу шерсть, в якій водяться блохи…» – відповідає так само студент; нарешті, третє запитання у нього – риби. «Риби – це істоти, які не мають шерсті, але якби риби мали б шерсть, то в ній би водилися блохи…» Тобто «патріотично налаштована громадськість», незалежно від місця мешкання і теми, завжди говорила тільки про бліх, що стрибали у них у головах. Але то пусте, так би мовити, рефлексії на задану тему – найцікавішими в статті виявилися не слова, а світлини вкрадених гармат, що як дві краплі води були схожі на ті, що вона випадково сфотографувала під деревом у майбутньому маєтку сина президента. Такий збіг видавався неймовірним, неможливим – виходить, син президента для свого маєтку вкрав історичні гармати з набережної міста-героя?! Але скидалося на те, що це було правдою.

Правдою, що шокувала Сашу. Навіть більше, ніж ті два мільярди. Тому що вкрадені для свого маєтку гармати були не в якомусь там бандерівському, чужому для кожної клітинки тіла й серця Дантиста, Львові, а в рідному за духом і суттю Севастополі, «місті слави російських моряків»! «Яким негідником потрібно бути?!» – завдавалася риторичним запитанням Саша. І приходила до логічного висновку: «Така людина здатна на все!»

Тож рішення і дії, що слідували за цим висновком, стали логічним продовженням її переконань. Вона мусила надати цим фактам розголосу, так вона вирішила. Майданчик у соціальних мережах для цього Саша мала, нехай йшлося просто про свою сторінку, але інших можливостей, виходу на медіа вона не мала. Може, воно й на краще, бо анонімність їй, наразі, поки що, гарантовано. І Саша взялася за підготовку матеріалу для оприлюднення. Без особливих сподівань на те, що такі дії щось змінять, але як завжди заповзято.

7

Зазвичай вони зустрічалися подалі від людських очей. Навіщо дратувати публіку? Чутки чутками, але давати їм підтвердження вкрай нерозумно. Тому пропозиція Лавочкіна здивувала мільярдера, проте він довіряв розуму і чуйці партнера і не став вдаватися по телефону в деталі, чому саме зараз вони мусять змінити формат спілкування. Не публічний і завжди дуже обережний голова адміністрації президента запропонував зустрітися на баскетболі.

На відкритті сезону очікувалося багато вболівальників і преси – грав чемпіон країни, команда, яку вони обидва підтримували коштами, президентом якої був уславлений баскетболіст, олімпійський чемпіон і, водночас, партнер по бізнесу, відповідно, і політичній партії. Баскетбольна команда виконувала роль рекламної вивіски, проте, незважаючи на легіонерів – іноземних гравців, переважно американців, яких для підсилення складу залучав менеджмент клубу, обходилася порівняно дешево, не в приклад футбольному клубу «Динамо», який наполегливо попросили взяти під фінансове крило від самого Мордвинчука.

Чиновник і олігарх уважно дивилися на майданчик, на якому під ритмічну музику скакали дівчатка з групи підтримки. Гра ще не розпочалася, але зал заповнився майже вщент, всі очікували цікавого протистояння, вболівальник скучив за баскетболом. Але якби хтось зараз запитав у цих двох, із ким гратиме їхній клуб, то навряд чи отримав би чітку і пряму відповідь – цих високоповажних людей хвилювали цифри зовсім іншого порядку і команди зовсім не спортивного ґатунку.

– Чому ми тут? – Кардаш нервував, але не подавав вигляду. – Щось трапилося серйозне?

Лавочкін ледь помітно кивнув головою. Музика перестала звучати, і Лавочкін чекав, поки диктор оголосить склади команд. Нарешті прозвучала стартова сирена, трибуни враз зашуміли, і таким чином дали змогу продовжити розмову.

– По-перше, тут нас навряд чи зможуть записати… ну, ти зрозумів мене.

– А як же…

– Зараз і мене, і тебе «контора» пише скрізь, де тільки може. Май це на увазі. Так що тут найнебезпечніше місце, такий галас стоїть…

– У чому причина? Знову Дантист щось придумав?

– Придумав. Обібрати нас до нитки. Тобто це і є «по-друге» і найголовніше: він наклав лапу на ті два мільярди з «Нафтогазу»…

– Якого біса?! – Кардаш аж підскочив із місця. У цей момент гравець його команди, багаторічний капітан і символ клубу, бездоганно виконав блискучий трьохочковий кидок, і вболівальники підірвалися на ноги, вітаючи свого улюбленця, і збоку здалося, що олігарх також щиро радіє успіху спортсмена разом із вболівальниками.

– Це ж наш кейс, ми домовлялися!

– Очевидно, Хазяїн знає про це, більш того, наскільки мені відомо, це особисто його рішення – підрізати нам крила. Тепер він вважає, що все мусить належати Дантисту. Той особисто керує процесом віджиму. СБУ й інші силовики тільки виконують команди, сприяють тому, щоб ринок газу і нафти захопили фірми Курки. Ти ж знаєш, вони все завозять через кордон без жодного мита. Це неймовірні гроші!

Кардаш опустив голову. Його команда якраз тільки що пропустила кілька результативних атак поспіль, і публіка в залі принишкла.

– О, нас знімають! – наче зрадів такому факту Лавочкін. – Посміхнися їм!

Кардаш, на обличчі якого не здригнувся жоден м’яз, прошипів, не розкриваючи рота:

– Дай їм команду стерти запис! Ти ж це можеш.

– Навіщо? – здивувався Лавочкін. – Я сам попросив їх зняти і показати нас увечері у новинах. Все оплатив, кожну секунду ефіру.

– Що, все настільки погано? – Кардаш саркастично посміхнувся і розвів руками. В його розумінні реальність ставала безнадійно поганою тільки тоді, коли тебе показують в новинах. Тобто, якщо ти змушений стирчати в «ящику», значить, справи твої по-справжньому кепські. Гіршого і бути в житті не може, коли ти «світишся» на публіку.

Вболівальники також незадоволено загуділи – суддя, на їхній погляд, прийняв чергове несправедливе рішення на користь суперника. Якби протягом матчу хтось невідступно споглядав за олігархом, то у нього б склалося абсолютне враження, що Кардаш всім серцем вболіває за свою команду, настільки синхронно співпадали емоції на майданчику і навколо нього й емоції та дії олігарха. І така людина у залі була. І саме зараз докладала Гуслякову по мобільному телефону про перебіг подій в ложі почесних гостей:

– Сидять… Про щось говорять… Нічого не чутно, дуже шумно тут, баскетбол… баскетбол, кажу, дуже багато людей, вболівальники кричать. Ні, вони не замовкають, а коли замовкають, ті також мовчать… Що роблять? Ну, вболівають.

Здалеку Кардаш був чимось схожий на французького актора Жана Рено, точніше, якщо трохи напружити уяву, то можна було б сказати, що він – старший брат того знаменитого іспанського француза: значно сивіший, гладкіший, нижчого росту, але щось спільне в зовнішності ці незнайомі і далекі за інтересами і місцем проживання люди таки мали.

Кардаш походив із багатодітної родини, що жила в глухому селі Західної України, в місцях колись масового проживання євреїв, – до намагання нацистами «вирішити питання остаточно» на початку 40-х років минулого століття під час Другої світової війни. Яким чином юнак потрапив у високі сфери великої політики, як став мільярдером і головним постачальником газу в країну, мало хто знав. Проте ще менше людей хотіло про це знати, тому що мало кого надихала доля тих, хто цікавився цим делікатним питанням і таки щось дізнався. Ходили чутки про міцні зв'язки Кардаша з російською мафією – такими, наприклад, відомими персонажами, як покійний Япончик або ще й досі вельми живий Сєва Могилевич, що уславилися в незабутніх лихих дев'яностих. А ще чутки про міцні зв'язки з нинішньою кремлівською верхівкою, що в свою чергу, історично була пов'язана з корпорацією ділків-цеховиків, і, звісно ж, «крадіями в законі», керівниками спецслужб і партійним апаратом комуністичної партії Радянського Союзу. Це те, що зазвичай називали одним простим коротким, наче постріл із глушителем, словом «мафія».

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.